

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

16 ส.ค. 2548

บทคัดย่อ
ของ
หทัยขวัญ สหชัยยันต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

หทัยวัญ สหชัยยันต์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ เวณี
กริทอง , อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำแนกองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 244 คน เป็นนักเรียนชาย 137 คน และนักเรียนหญิง 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ ; นักเรียนหญิง (X_2) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์ (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{16})
2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ ; นักเรียนชาย (X_1) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุ (X_9) และ อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต (X_{12})
3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน

(X_7) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_8) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งพิมพ์ (X_{11}) และอิตมโนทัศน์ (X_{13})

4. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และ อิตมโนทัศน์ (X_{13}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ การคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 34.3

5. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 3.100 - .309 X_{15} - .113 X_{13}$$

5.2 สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.438 X_{15} - .115 X_{13}$$

FACTORS AFFECTING ATTITUDE TOWARDS OPPOSITE SEX PEERS OF THE THIRD
LEVEL SECONDARY GRADE 1 – 3 STUDENTS OF KARNKEHATHARSAI
SCHOOL IN LAKSI DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
HATHAIKUAN SAHACHAIYAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
At Srinakharinwirot University
May 2005

Hathaikuan Sahachaiyan. (2005). Factors Effecting on Attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 Students of Karnkehatharsai School in Laksi District, Bangkok. Master thesis, M.Ed.(Educational Psychology). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Waythanee Greethong , Inst. Dr. Pasana Chularut.

The purposes of this research were to study the factors affecting on attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 Students of Karnkehatharsai School in Laksi District, Bangkok.. in academic year 2004. The factors were divided into 3 dimensions ; first of them was personal factor : gender , educational level, self concept and personality, second of them was family factor : parents' marital status and interpersonal relationship between students and their gradients and environmental factor : interpersonal relationship between students and their peer groups and media of opposite sex peers.

The sample were 244 students : 137 males and 107 females of The third level secondary Grade 1 – 3 students. The instruments were the Factors Effecting Attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 Students questionnaires. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students and 6 factors ; gender : female (x2) educational level : the first level of middle students (X₃), media of opposite sex peers : television (X₁₀) ,personality (X₁₄), interpersonal relationship between students and their gradients (X₁₅) , interpersonal relationship between students and their peer groups (X₁₆) ,and attitude towards opposite sex peers at .01 level .
2. There were significantly negative correlation among attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students and 4 factors ; gender : male (X₁) , educational level : the third level of middle students (X₅), media of opposite sex peers : radio(X₉), media of opposite sex peers : internet (X₁₂), and attitude towards opposite sex peers at .01and .05 level, respectively.

3. There were no significantly correlation among attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students and 6 factors ; educational level : the second level of middle students (X_4), parents' marital status : couple(X_6), parents' marital status : divorce(X_7), parents' marital status : parents pass away (X_8), media of opposite sex peers : printed matter (X_{11}) self-concept(X_{13}) and attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 Students.

4. There were 2 factors significantly affecting on attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students ranking from the most to the least affective factors were interpersonal relationship between students and their gardients(X_{15}) and self-concept (X_{13}) at .01 level. These 2 factors could predicted attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students about the percentage of 34.3.

5. The predicted equations of the attitude towards opposite sex peers of The third level secondary Grade 1 – 3 students were as follows :

5.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = 3.100 - .309 X_{15} - .113 X_{13}$$

5.2 In term of standard score were :

$$Z = -.438X_{15} - .115 X_{13}$$

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
หทัยขวัญ สหชัยยันต์

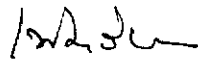
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

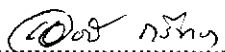
ของ
นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์

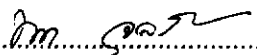
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

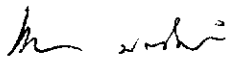

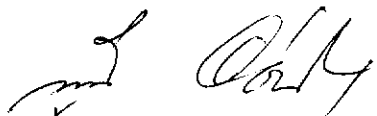
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ ย่อนโคกสูง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ และรองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ผู้วิจัยทราบซึ่งในความกรุณา และความเสียสละของท่าน จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ อรพิน นระราย ผู้อำนวยการโรงเรียนการเคหะท่าทราย ที่กรุณาอนุญาตให้ทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดวงใจ มุสิกะปาน ที่ช่วยประสานงาน และขอขอบพระคุณคณะครูผู้สอน และครูประจำชั้นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทุกคนเป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์ กฤติมา รังสิโยภาส ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) ที่อนุญาตให้ทดลองใช้เครื่องมือกับนักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ ทวีศักดิ์ มุสิกะปาน ที่ช่วยประสานงาน และขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทุกคนเป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

และขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ จิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ รวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจ ห่วงใย และให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมให้กับบิดามารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้สั่งสอนอบรมสร้างปัญญาให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นเสมือนกำลังใจทำให้สำเร็จการศึกษา

หทัยขวัญ สหชัยยันต์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานของการวิจัย.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อ การคบเพื่อนต่างเพศ.....	22
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
	การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	69
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การคบเพื่อนเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่น โดยทั่วไป ชายหญิงจะเริ่มคบกันตั้งแต่อยู่ในวัยรุ่น และพฤติกรรมการคบเพื่อนของวัยรุ่น มักจะมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว สถาบันการศึกษา สื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการลอกเลียนแบบทั้งสิ้น โดยเฉพาะเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่ขาดหลักและขอบเขตของความประพฤติต่อเพศตรงข้าม ศรีเรือน แก้วกังวาล (2523 : 101) กล่าวว่า วัยรุ่นชายหญิงสมัยใหม่มีโอกาสได้คบหาสมาคมกันโดยเสรีมากกว่ายุคสมัยที่ผ่านมา ประกอบกับมีสิ่งยั่วยุให้วัยรุ่นอยากลอง ความสุขจากการร่วมเพศ ย่อมทำให้ความสามารถในการสะกดกลั้นความรู้สึกทางเพศของวัยรุ่นชายหญิงน้อยลง สิ่งเหล่านี้อาจมีผลทำให้ธรรมเนียมเกี่ยวกับการรักษาวนลงวนตัวถูกลดความสำคัญลง การให้ความสำคัญกับความบริสุทธิ์ของหญิงลดลง และเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ไวต่อการรับสิ่งใหม่ๆ และง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง อาจมีแนวโน้มที่จะประพฤตินออย่างอิสระในเรื่องเพศ และมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

นักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 12- 15 ปี ถือได้ว่าเป็นวัยแรกรุ่น มีการเจริญเติบโตเป็นหนุ่มสาว เปลี่ยนสภาวะทางร่างกายจากความเป็นเด็กชายเด็กหญิง ร่างกายเติบโตเป็นผู้ใหญ่เกือบเต็มที่ทุกส่วน นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายแล้วก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่นๆตามมาเช่น ด้านอารมณ์ สัมพันธภาพกับผู้อื่น สมรรถทางสมอง ค่านิยม เจตคติ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ฯลฯ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 330) และในปัจจุบันวัยรุ่นจะเป็นวัยที่ได้รับอิทธิพล ค่านิยม และการเลียนแบบจากวัฒนธรรมตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การแต่งกายให้ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น การประพฤตินไปในทางชู้สาวในที่สาธารณะ การนัดพบกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง ตลอดจนการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนสมรส ปัญหาการสำส่อนทางเพศ ต้องออกจากโรงเรียน อับอายเพื่อน และปัญหาการมีโรคตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ สุพัตรา สุภาพ (2529 : 1)

จากที่ผู้วิจัย ได้ไปสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ปกครอง และอาจารย์แนะแนว จำนวน 10 คน เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนพบว่า ความประพฤติที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ การปฏิบัติตนต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โดยมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศในเรื่องของ การกระทำให้ไปในทางชู้สาว จับมือถือแขน โอบกอดการกั้มเพื่อน

ต่างเพศ การมีนัด และการเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืน จากปัญหาที่เกิดขึ้นจึงทำให้ผู้วิจัยไปสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย จำนวน 60 คน โดยใช้แบบสอบถามคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 “นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการคบเพื่อนต่างเพศ” พบคำตอบมากที่สุด คือ เป็นเรื่องปกติธรรมดาเพราะใครๆก็ทำกัน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 45 เป็นจุดสนใจของเพื่อนๆและสังคม เพราะอยากให้คนสนใจตน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30 เป็นการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่ต่างจากตนเอง เพราะอยากรู้อยากเห็น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25

คำถามข้อที่ 2 “นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อคบเพื่อนต่างเพศ” พบคำตอบที่มากที่สุด คือ มีความสุขที่ได้จับมือซึ่งกันและกัน ไปเที่ยวด้วยกัน และอยู่ด้วยกันตามลำพัง เพราะรู้สึกดีที่มีใครมาคอยเอาใจใส่ตน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รู้สึกตื่นเต้นเพราะบางครั้งการคบกันต้องหลบๆซ่อนๆ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 31.66 รู้สึกมีความสุข เพราะไม่สมหวังในความรัก และไม่ได้ทำตามที่ได้ต้องการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33

คำถามข้อที่ 3 “นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อคบเพื่อนต่างเพศ” พบคำตอบที่มากที่สุดคือ จับมือ ถือนแขน โอบออด เพราะแสดงความเป็นเจ้าของ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 ไปเที่ยวด้วยกัน เช่น ดูหนัง ฟังเพลง และไปสถานเริงรมย์ต่างๆ เพราะใครๆก็ทำกัน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ให้อาหารกับเพื่อนต่างเพศให้มากที่สุดเท่าที่จะมีเวลา เพราะจะได้เกิดความสัมพันธ์กันยิ่งขึ้น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

คำถามข้อที่ 4 “จากคำตอบข้อที่ 1 – 3 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” พบคำตอบที่มากที่สุดคือ เกิดจากการเลียนแบบ เพราะเป็นสิ่งที่ใครๆก็ทำกัน จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 41.66 ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เพราะต้องการเป็นที่รักของเพื่อนๆ จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 30 ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว เพราะพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 28.33

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร มีปัญหาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น มีความสุขที่ได้จับมือซึ่งกันและกัน โอบออด ไปเที่ยวด้วยกัน และอยู่ด้วยกันตามลำพัง เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของและเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ เพราะใครๆก็ทำกัน ดังที่ เชดส์กัตต์ โฆวาสินธุ์ (2520 :40) กล่าวว่าองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งเรานั้นๆ เป็นผลในการสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเรานั้นๆ ส่วนองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรือ อารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ และองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุน หรือคัดค้านทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล และเซฟเวอร์

(Shaver, 1977 : 168 - 170) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งด้านความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจจะเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น และ องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน หรือการยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ทราบเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อ ครู อาจารย์แนะแนว พ่อแม่และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวางแผนพัฒนาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 244 คน เป็นนักเรียนชาย 137 คน และนักเรียนหญิง 107 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับชั้น

1.1.3 อัดมโนทัศน์

1.1.4 บุคลิกภาพ

1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

1.2.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1.3.2 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ การคบกันในฐานะเพื่อน การมีนัด การปฏิบัติตนเมื่อสนิทสนมขึ้นเป็นคู่รัก และการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 เจตคติด้านความคิด หมายถึง ความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 การคบกันในฐานะเพื่อน ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการถูกเนื้อต้องตัว การพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศ การแสดงความห่วงใยเพื่อนต่างเพศ การช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศด้านการเรียน และการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนต่างเพศทราบว่าตนเองชื่นชม

1.1.2 การมีนัด ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการการระมัดระวังเรื่องการมีนัด หรือนัดเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนต่างเพศ การนัดกันเป็นกลุ่ม การขออนุญาตผู้ปกครองเรื่องการมีนัด การนัดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสองในที่ที่ไม่เหมาะสม และการนัดเที่ยวเตร่กับเพื่อนต่างเพศหลังเลิกเรียนและเวลาว่าง

1.1.3 การปฏิบัติตนเมื่อสนิทสนมขึ้นเป็นคู่รัก ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศฉันทันรักในวัยเรียน การคบเพื่อนเป็นคู่รักหลายคน พฤติกรรมที่แสดงออกว่าเป็นคู่รัก และการป้องกันคู่รักถูกกล่าวหา

1.1.4 การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนต่างเพศในวัยเรียน การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่นักเรียนพอใจ การผูกมัดคู่รักด้วยการมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน

1.2 เจตคติด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์เกี่ยวกับความชอบ ความพอใจ และความสนใจต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การคบกันในฐานะเพื่อน ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับการถูกเนื้อต้องตัว การพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศ การแสดงความห่วงใยเพื่อนต่างเพศ การช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศด้านการเรียน และการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนต่างเพศทราบว่าตนเองชื่นชม

1.2.2 การมีนัด ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับการการระมัดระวังเรื่องการมีนัด หรือนัดเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนต่างเพศ การนัดกันเป็นกลุ่ม การขออนุญาตผู้ปกครองเรื่องการมีนัด การนัดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสองในที่ที่ไม่เหมาะสม และการนัดเที่ยวเตร่กับเพื่อนต่างเพศหลังเลิกเรียนและเวลาว่าง

1.2.3 การปฏิบัติตนเมื่อสนิทสนมขึ้นเป็นคู่รัก ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศฉันทันรักในวัยเรียน การคบเพื่อนเป็นคู่รักหลายคน พฤติกรรมที่แสดงออกว่าเป็นคู่รัก และการป้องกันคู่รักถูกกล่าวหา

1.2.4 การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ได้แก่ ความรู้สึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนต่างเพศในวัยเรียน การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่นักเรียนพอใจ การผูกมัดคู่รักด้วยการมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน

1.3 เจตคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม หมายถึง แนวการปฏิบัติที่จะแสดงออก หรือมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 การคบกันในฐานะเพื่อน ได้แก่ การปฏิบัติตนต่อการถูกเนื้อต้องตัว เพื่อนต่างเพศ การพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศ การแสดงความห่วงใยเพื่อนต่างเพศ การช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศด้านการเรียน และการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนต่างเพศทราบว่าตนเองชื่นชม

1.3.2 การมีนัด ได้แก่ การปฏิบัติตนในการการระมัดระวังเรื่องการมีนัด หรือนัดเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนต่างเพศ การนัดกันเป็นกลุ่ม การขออนุญาตผู้ปกครองเรื่องการมีนัด การนัดกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสองในที่ที่ไม่เหมาะสม และการนัดเที่ยวเตร่กับเพื่อนต่างเพศ หลังเลิกเรียนและเวลากลางคืน

1.3.3 การปฏิบัติตนเมื่อสนิทสนมขึ้นเป็นคู่รัก ได้แก่ การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศจนคนรักในวัยเรียน การคบเพื่อนเป็นคู่รักหลายคน พฤติกรรมที่แสดงออกว่าเป็นคู่รัก และการป้องกันคู่รักถูกกล่าวหาในทาง

1.3.4 การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ได้แก่ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่นักเรียนพอใจ การผูกมัดคู่รักด้วยการมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันการมีความสัมพันธ์ทางเพศในวัยเรียน

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ช่วงชั้นปี อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และ เพศหญิง

2.1.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ทั้งเพศชาย และ เพศหญิง ในปีการศึกษา 2547 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2.1.3 อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ รูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น มีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1 รูปร่างลักษณะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านรูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง ทรวดทรง อิริยาบถต่างๆ และการแต่งกาย

2.1.3.2 ความสามารถ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในการแสดงความสามารถด้านการเรียนและการทำงาน

2.1.3.3 คุณค่าของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในการประเมินค่าของตนเอง ในด้านการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภูมิใจในตนเอง

2.1.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านการสร้างความสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่ร่วมกันเป็นรูปแบบของพฤติกรรมของนักเรียน โดยพิจารณาจากการแสดงออกที่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล จี จุง (Carl Gustav Jung) โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.4.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบสังสรรค์ เป็นคนเงียบ ชอบทำงานโดยลำพัง เจ้าระเบียบ มีการวางแผนล่วงหน้า เคร่งเครียด เชื่อตนเอง ไม่ค่อยเปิดเผย มีจริยธรรมสูง

2.1.4.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ ลักษณะเปิดเผย ช่างพูด ชอบทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น ทำอะไรตามสภาพเป็นจริง มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวและวู่วาม

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สภาพครอบครัว ได้แก่

2.2.1.1 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน

2.2.1.2 บิดามารดาหย่าร้างกัน

2.2.1.3 บิดามารดาถึงแก่กรรม

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ดังนี้

2.2.2.1 การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ อบรมสั่งสอน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องของการศึกษา

2.2.2.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง ได้แก่ การเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนทั้งทางด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงิน การเรียน การให้ความรัก ความห่วงใย และช่วยเหลืองานในครอบครัว

2.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการเรียน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การสนทนาในเรื่องส่วนตัว และทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

2.3.2 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตาม เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ได้แก่

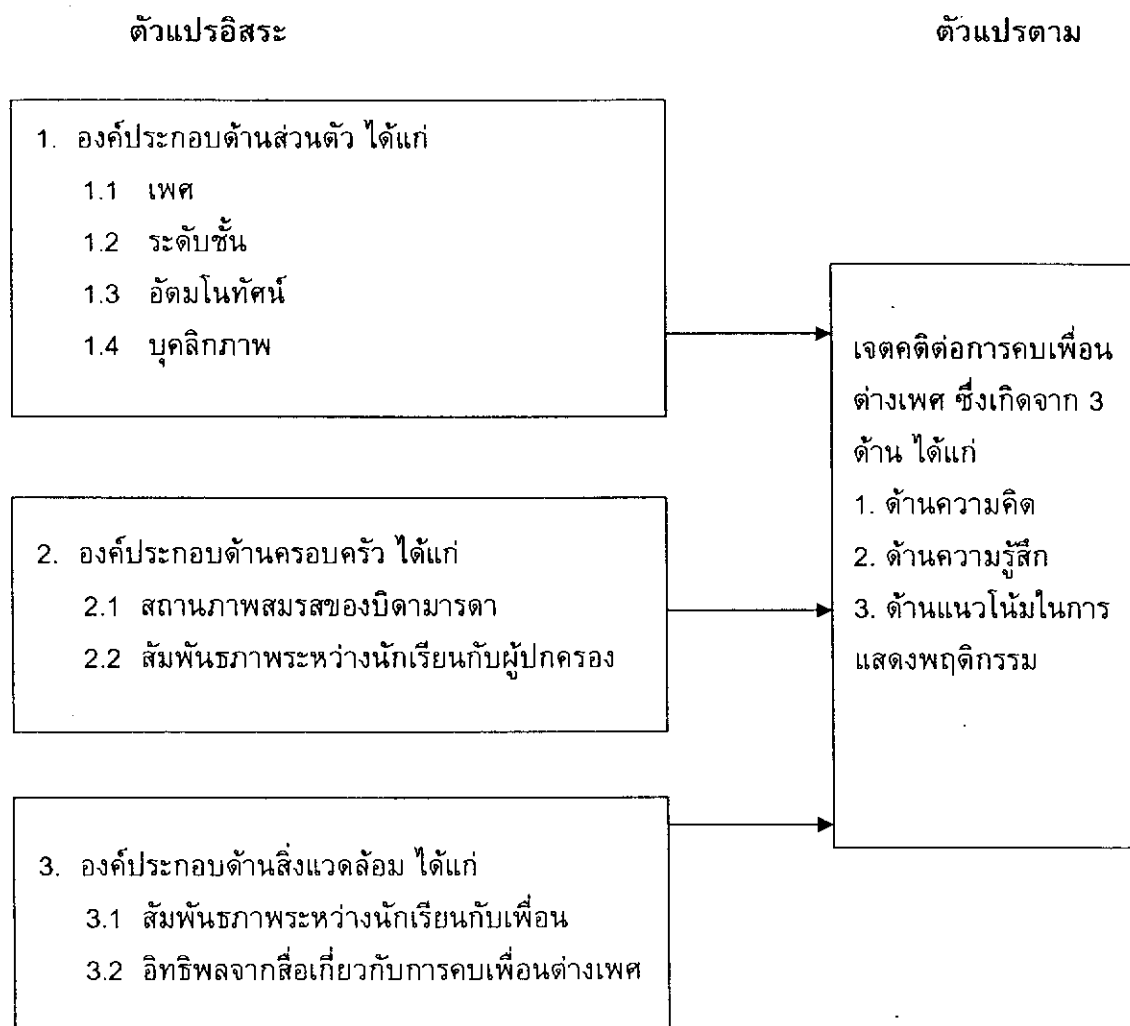
2.3.2.1 วิทยุ

2.3.2.2 วิทยุโทรทัศน์

2.3.2.3 สิ่งตีพิมพ์

2.3.2.4 และอินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
 - 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนต่างเพศ
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาพการสมรสของบิดามารดา
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

1.1.1 ความหมายของเจตคติ

ออลพอร์ท (บุญวดี เพชรรัตน์, 2527 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Allport, 1940) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติหมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่กำหนดทิศทางการปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อบุคคลสิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลเกิดขึ้นได้โดยวิธีการต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมต่างๆ ของสังคม แล้วนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้มาเป็นรากฐานของเจตคติ
2. การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตน เช่น เด็กที่ถูกอบรมเลี้ยงดูมาดี มักจะมองโลกในแง่ดี
3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากอดีต แต่รุนแรงในด้านดี หรือไม่

4. การเลียนแบบ จนในที่สุดบุคคลก็ยอมรับเอาเจตคติของผู้ถูกเลียนแบบนั้นไป เป็น เจตคติของตนเอง เช่น บุตรมักจะเลียนแบบบิดามารดา เป็นต้น

เทอร์สโตน (ปียนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวิ. 2535 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Thurstone. 1949) ให้ความหมายเจตคติว่า เป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกเหล่านี้ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างได้ว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

เชดคัสกี โฆวาสินธุ (2520 : 28) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้รู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีสิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า เจตคติคือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 238) ให้นิยามคำว่า ท่าทีเจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอยตัวออก (Withdrawal) ก็ได้ และด้วยเหตุนี้วัตถุที่เป็นเป้าหมายของปฏิกิริยาจึงอาจมีคุณค่าในทางบวกหรือทางลบก็ได้ในแง่ของแต่ละบุคคล

สุชา จันทน์เอม (2533 : 3) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีที่บุคคลมีต่อวัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เจตคติเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล เจตคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมและบุคลิกภาพของบุคคลที่มีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

สรุปว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและท่าทีที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นเรื่องนั้นแล้วอาจมากหรือน้อยก็ได้

1.1.2 องค์ประกอบเจตคติ

เชฟเวอร์ (Shaver. 1977 : 168 - 170) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งด้านความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจจะเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน หรือการยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ

ดังนั้น องค์ประกอบทั้งสามด้าน คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

1.1.3 คุณลักษณะของเจตคติ

เจตคติ มีลักษณะสำคัญดังนี้ (ภุชญา ศักดิ์ศรี. 2530 : 185 - 186)

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้อย่อมจะมีความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั่นคือการเกิดเจตคติ

2. เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์ หรือเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงจากเจตคติที่ยอมรับเป็นเจตคติที่ไม่ยอมรับ หรือจากเจตคติที่ไม่ยอมรับไปสู่เจตคติที่ยอมรับได้

3. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราจะสามารถทราบได้ว่าบุคคลมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกด้วยคำพูด สีหน้า ท่าทาง พอใจหรือไม่พอใจ

4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน เพราะขึ้นอยู่กับหลายประการ เช่น ประสบการณ์การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

5. เจตคติเกิดจากการเลียนแบบ โดยสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้ หากเราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง

6. ทิศทาง ปริมาณ ความเข้มข้นของเจตคติ ปริมาณมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกสุดปลายไปในทางด้านใด

เจตคติของบุคคลมีระดับความรุนแรงต่างกัน ส่วนทิศทางของเจตคติมี 2 ทิศทาง คือ ทิศทางสนับสนุนหรือในทางบวก และทิศทางต่อต้านหรือในทางลบ

7. เจตคติอาจเกิดขึ้นจากการมีจิตสำนึก หรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกที่สมบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณา เหตุผล วิเคราะห์จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควรเป็นประการใด เจตคติที่เกิดขึ้นลักษณะนี้เรียกว่า เกิดจากจิตสำนึก ในบางกรณีเจตคติเกิดจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้น โดยมีได้มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองแต่อย่างใด เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครองห้ามพูดเรื่องเพศจึงไม่กล้าพูด เคยชินจนกระทั่งเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องหยาบคาย ต่ำช้าน่าอาย มีเจตคติที่ไม่ยอมรับโดยอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกตัวคือปราศจากจิตสำนึก

8. เจตคติมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควร เกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานานพอสมควร แม้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าเปลี่ยนแปลงในระยะชั่วครู่ชั่วยามหรือในวันหนึ่งเจตคติย่อมมีความคงทนยากที่จะเปลี่ยนแปลงมีความรู้สึกติดต่อสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งก็จะมีความรู้สึกเช่นนั้นตลอดไป หรือว่าจะเปลี่ยนความรู้สึกได้ต้องใช้เวลา กระทั่งสถานการณ์ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากเกิดการเรียนรู้ใหม่

9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้
ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน

1.1.4 การเกิดเจตคติ

ธีระพร อูวรรณโณ (2521 : 1 - 17) แบ่งอิทธิพลของการเกิดเจตคติออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อเด็ก โดยเฉพาะก่อนเด็กเข้าโรงเรียน เด็กจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นหลัก
2. อิทธิพลจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มในโรงเรียนคือครู เพื่อน ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของเด็ก
3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคล รวมทั้งการพัฒนาเจตคติด้วย ประสบการณ์ที่รุนแรง หรือกระทบกระเทือนใจ เป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของบุคคลได้นานและมีอิทธิพลทำให้คนมีเจตคติที่ต่างกันไป
4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนรวมถึงวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ สิ่งที่เราเห็นได้ชัดเจนที่สุดคือการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่จะพยายามเปลี่ยน เจตคติของคนให้หันไปนิยมในสิ่งที่ผู้โฆษณาต้องการ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลมาก ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติโดยเฉพาะเรื่องที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเจตคติของบุคคลนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากพ่อแม่ จากกลุ่มเพื่อน ครู อาจารย์ รวมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวที่บุคคลได้รับและจากสื่อมวลชน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการเกิดเจตคติของบุคคลเป็นอย่างมาก

1.1.5 การวัดเจตคติ

เนื่องจากเจตคติก่อนไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคล ซึ่งการวัดเจตคติจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกมาทางภาษา และวัดออกมาในรูปความคิดเห็น โดยอาจได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถามหรือแบบวัดเจตคติโดยตรง ซึ่งการวัดเจตคตินั้นจะมีข้อตกลงเบื้องต้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2521 : 215) ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง ดังนั้นการวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่
3. การศึกษาเจตคติของบุคคล มิใช่เป็นการศึกษาทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของเจตคตินั้นด้วย

1.1.6 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

เรณู เจริญศรี (2528 : 18 - 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม การมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้ทางด้านดี – ไม่ดี เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด มีความรู้สึกชอบ – ไม่ชอบต่อสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปทำนองใด ดังนั้น การทราบเจตคติของบุคคล ย่อมช่วยให้สามารถทราบการกระทำของบุคคลนั้นได้
2. วัดเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข โดยทั่วไป การที่บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดอย่างไร นั้นเป็นสิทธิ์ของเขา แต่ละบุคคลมีเจตคติต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใดแตกต่างกันไปในบางเรื่อง จึงจำเป็นต้องให้กลุ่มมีความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขของสังคม และยอมเป็นไปได้ถ้าพลเมืองมีเจตคติไปในแนวทางเดียวกัน ความร่วมมือย่อมเกิดขึ้นง่าย
3. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล เจตคติ เปรียบเทียบสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน และสาเหตุภายในหรือเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลนี้อาจจะได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่

มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า ถ้าเราทราบเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เราสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ สามารถจะหาทางป้องกันและแก้ไขหรือลดข้อขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนต่างเพศ

1.2.1 การคบเพื่อนต่างเพศ

อดัมส์ (Adams, 1980 : 280) กล่าวถึงพฤติกรรมวัยรุ่นที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศไว้ว่า วัยรุ่นจะเลือกรักเพศตรงข้ามคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมีวิธีการเลือกเพศตรงข้ามที่ตนสนใจเป็นพิเศษ และเมื่อเลือกรักคนใดแล้ว มักจะคิดถึงแต่คนรักจนไม่เป็นที่ทำอะไร จะหมกมุ่นและเพ้อฝันถึงภาพคนรัก และถ้าไม่ได้รับข่าวคราว หรือประสบความผิดหวังเกี่ยวกับคนรัก ก็จะแสดงความผิดหวังอย่างรุนแรง และถ้าขาดผู้แนะนำที่ดีก็อาจจะหาทางออกโดยวิธีผิดๆ เช่น หันเข้าหาอบายมุข หรือแม้แต่การทำลายชีวิตตนเองได้

วันทนี วาสินกะสิน (2526 : 11) ได้กล่าวว่า การคบเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นตอนต้น และช่วงต้นของวัยรุ่นตอนปลาย คือ เด็กหญิงจะเริ่มเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1 ปี ในระยะวัยรุ่นตอนปลายจะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศมากขึ้น ในระยะวัยรุ่นนี้เป็นวัยที่เด็กต้องการความสนใจจากเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นสัญชาตญาณทางเพศอย่างหนึ่ง โดยแท้จริงแล้ว สัญชาตญาณทางเพศมิได้หมายถึงเฉพาะความต้องการทางเพศอย่างเดียวเท่านั้น การต้องการความสนใจ การวางตัว ความรักจากเพศตรงข้าม และการคบเพื่อนต่างเพศก็เป็นส่วนหนึ่ง

สุชา จันทน์เอม (2529 : 72) ได้กล่าวถึงเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นไว้ว่า โดยทั่วไปชายหญิงจะเริ่มคบหากันตั้งแต่อยู่วัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ซึ่งวัยนี้บุคคลจะต้องการมิตรภาพ ความรัก และต้องการความเป็นอิสระจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคคลวัยนี้จึงเริ่มมองหาเพศตรงข้ามที่ถูกใจ ซึ่งจะเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่ความรักเพศตรงข้าม ความต้องใจกันระหว่างวัยรุ่นเพศชายกับเพศหญิง โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ขั้นคือ มิตรภาพ ความรัก และความสัมพันธ์ทางเพศ ในวัยรุ่นตอนต้นเด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงมักจะแยกกันเล่น แต่ก็เริ่มมีความสนใจซึ่งกันและกันแต่ไม่กล้าเปิดเผย มีความพอใจที่จะอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันและมักจะทำตามกลุ่ม นิยมคลั่งไคล้อะไรเหมือนกัน เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ดังนั้นการอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันจะพัฒนาไปสู่กลุ่มต่างเพศอย่างค่อยเป็นค่อยไป คือมีการร่วมกิจกรรม วัยรุ่นและกลุ่มจะมาพบปะกันก็ต่อเมื่อรู้จักกันพูดคุยกันแล้ว สมาชิกของกลุ่มซึ่งเป็นคนละเพศก็เริ่มจับคู่กัน เริ่มมีการนัดพบกัน เกิดเป็นความรักและอาจเกิดการแต่งงานตามมา

ซึ่งผู้ชายกับผู้หญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องเหล่านี้คือ เพศชายอาจไม่ต้องรอให้เกิดความรักก่อน ก็ข้ามไปมีความสัมพันธ์ทางเพศได้เลย แต่ในผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องเป็นไปตามลำดับขั้น และเพศหญิงสนใจที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อความรักอันมั่นคง ข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ ลักษณะธรรมชาติของเพศชายนั้น จะมีความรักที่แท้จริงต่อเพศตรงข้ามยาก จะเกิดได้หนึ่งหรือสองครั้งเท่านั้น นอกจากนั้นมักจะเป็นความปรารถนาทางเพศมากกว่าสิ่งอื่น และฝ่ายหญิงมักจะเข้าใจว่าเป็นความรัก

ความรักในวัยเรียน

เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2524 : 93 – 95) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศไว้ดังนี้

1. มารยาททางสังคม แม้ตามกฎหมายในหลายประเทศจะให้สิทธิผู้หญิงมากกว่าผู้ชายก็จริง แต่ในเรื่องของมารยาทอันเป็นวัฒนธรรมนี้มีหลักอยู่ว่า ผู้ชายจะต้องถือว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ จะต้องช่วยเหลือ ให้ความสะดวก และให้เกียรติ ทั้งนี้เพื่อความเป็นสุขภาพบุรุษของตนเอง

2. มารยาทสังคมระหว่างเพศจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของมารยาทสากล แต่จะต้องเป็นไปในขอบเขตของวัฒนธรรมไทย

2.1 การคบหาระหว่างหญิงชายในขอบเขตของวัฒนธรรมไทยนั้น จะไม่สัมผัสร่างกายกันโดยไม่จำเป็น

2.2 การใช้ภาษาและถ้อยคำ ถ้อยคำที่ใช้ในกลุ่มผู้ชายที่เป็นเพื่อนสนิทสนมกันไม่ควรจะนำไปใช้กับเพื่อนหญิง หรือต่อหน้าหญิง

2.3 ไม่พกแรมร่วมกันโดยไม่ระมัดระวัง

2.4 วางตัวเช่นสุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรี สุขภาพบุรุษนั้นก็คือผู้ชายที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่างดี จนเกิดบุคลิกภาพที่น่าจะไว้วางใจและมอบความรับผิดชอบให้ ส่วนสุขภาพสตรีนั้นก็คือลูกผู้หญิง ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างถูกต้อง จนเกิดบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์และทำให้ผู้ชายไม่กล้าล่วงเกิน แต่นิยม

3. ส่วนมารยาทสากลนั้นเป็นเรื่องที่คนไทยรับเข้ามานาน และปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย เช่น

3.1 การเรียกชื่อจริงหรือชื่อเล่น การใช้คำว่า คุณ และสรรพนามให้สอดคล้องกับความสนิทสนมชอบพอกันเป็นส่วนตัว

3.2 การพูดคุยเป็นสิ่งที่ทำได้ ถ้าจัดความเหนียมอาย คิดก่อนพูด การใช้อารมณ์ขันเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับตนเอง เรื่องที่จะพูดคุยจะต้องฟังได้สองเพศ หนุ่มสาวมักชอบคุยเรื่องที่เพศของตนสนใจเท่านั้น คำถามเรื่องส่วนตัวควรจะละเว้น

3.3 ไม่พูดเรื่องของตนหรือเรื่องของคนอื่นหากหลีกเลี่ยงได้

3.4 เรื่องที่แสดงรสนิยมต่ำคือเรื่องไม่สุภาพ เรื่องเกี่ยวกับเพศ พูดถึงสิ่งที่ฟังแล้วไม่สบายใจ และเกิดความกระอักกระอ่วน ขำลือออกสุลต่างๆ

นอกจากนี้ สุขา จันทน์เอม (2528 : 42) กล่าวถึงการทำให้เด็กวัยรุ่นสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันควรปฏิบัติดังนี้

เด็กผู้หญิง

1. เป็นคู่สนทนาที่ดี เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีในการสนทนากับเด็กผู้ชาย ควรจะเริ่มต้นด้วยสิ่งที่ผู้ชายสนใจ ภูมิใจ ได้ถามถึงเรื่องที่เขาทำสำเร็จ หลีกเลี่ยงเรื่องอันเป็นปมด้อยของเขา ไม่จุกจิกนินทา
2. เป็นผู้ที่มีปฏิริยา มารยาทดี มีความอดทนอดกลั้น ผู้หญิงโดยมากมักจะเจ้าอารมณ์ โดยเฉพาะก่อนมีประจำเดือน จึงควรระวังและควบคุมอารมณ์ของตน ควรใช้เหตุผลในการตัดสินใจ
3. ตรงต่อเวลา ไม่ควรไปเที่ยวกับผู้ชายให้เกินเวลา
4. วางตัวต่อกันเยี่ยงสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ควรตามใจผู้ชาย ให้เขาล่วงเกินให้เสียหายเป็นที่ครหานินทา ไม่ควรตามไปในที่ที่ไม่ควร หรือที่ที่จะเป็นโอกาสให้เกิดความเสียหายได้ง่าย แม้รักเขาจริง

เด็กผู้ชาย

1. เป็นคู่สนทนาที่ดี ธรรมชาติผู้หญิงชอบพูดเรื่องส่วนตัวทั้งของตนและผู้อื่น ต้องพยายามอดทนฟังบ้าง ลดการคุยโอ้อวดเรื่องความสำเร็จของตนลงบ้าง ไม่ใช่ถ้อยคำที่หยาบคาย เป็นคนมีอารมณ์ขัน และใจเย็น
2. ผู้ชายส่วนมากเป็นคนก้าวร้าว ขาดความอดทน ชอบเป็นผู้นำ จึงควรระมัดระวังการแสดงออกให้สุภาพเรียบร้อยขึ้น รู้จักสังเกตการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของผู้หญิง เพื่อจะได้ผ่อนปรนให้เหมาะสม
3. รักษาเวลานัดหมาย ไม่ควรถ่วงผู้หญิงไว้เกินเวลาอันควร
4. ให้เกียรติยกย่อง ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซึ่งกันและกัน ผู้ชายไม่ควรล่วงเกินผู้หญิงเพราะผู้หญิงเป็นผู้เสียหาย ไม่พาผู้หญิงไปในที่ซึ่งไม่สมควร อันจะก่อให้เกิดการครหานินทา

1.2.2 การนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศ

การคบเพื่อนต่างเพศโดยเฉพาะการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นนั้น เด็กหญิงมีพฤติกรรมการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศเร็วกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กชาย จากค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย กำหนดให้หญิงไทยพึงรักษานวลสงวน

ตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน ผู้ใหญ่จึงพึงเล็งในการที่หญิงมีนัดกับเพื่อนชายเป็นพิเศษ สังคมจะไม่ยอมรับการไปสองต่อสองในเวลากลางคืนด้วยกัน โดยเฉพาะการค้างคืนด้วยกัน เพราะอาจจะเป็นสาเหตุให้มีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศในขณะที่เรียนหนังสือจึงเป็นการร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น ไปห้องสมุด การดูกีฬา เป็นต้น ควรไปเป็นกลุ่ม ไม่ควรจะไปเที่ยวสองต่อสอง ไปในที่ลับตาคน หรือไปในบางสถานที่ เช่น โรงภาพยนตร์ ในดัลลัส ดิสโก้เธค เป็นต้น เพราะบรรยากาศเอื้อยวนให้อารมณ์เคลิบเคลิ้มในทางกามารมณ์ ดังนั้น การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นจะต้องระวังตัวให้มาก (สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย : 93 – 95) เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2524 : 95 - 96) ได้เสนอข้อแนะนำในการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ ดังนี้

1. การนัดหมายจะต้องมีเจตนาบริสุทธิ์เพื่อรู้จักกันให้มากขึ้น ในระยะต้นควรนัดหมายเป็นกลุ่ม
2. สถานที่ที่ไม่ไปควร ได้แก่
 - 2.1 ไกลเกินไปจนต้องพักแรม ไม่ควรไปสองต่อสอง
 - 2.2 โรงแรมที่มีลักษณะไม่เหมาะสม แม้แต่จะพากันเข้าไปด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เพราะจะเสี่ยงต่อข้อกล่าวหาของผู้ที่ได้พบเห็น
 - 2.3 ที่เปลี่ยวและรโหฐาน อาจมีการเฝ้าทางเพศขึ้นโดยง่าย
 - 2.4 ในระยะทำความรู้จักมักคุ้น จะไปไหนกับเพศตรงข้าม ฝ่ายหญิงควรปรึกษาและขออนุญาตผู้ใหญ่ทุกครั้งไป
 - 2.5 เมื่อแน่ใจว่าทางฝ่ายชายเป็นที่น่าไว้วางใจจึงควรให้ความสนิทสนมมากขึ้น จึงไปนัดพบกันด้วยก็ได้
 - 2.6 หากเป็นนักเรียน นักศึกษาซึ่งยังไม่มีอาชีพ ไม่ควรเลือกที่นัดหมายราคาแพง และจะต้องใช้เงินมาก เช่น คอฟฟี่ชอฟ สถานที่เดินร่ำร้อนแรง อันอาจมีการเฝ้าทางเพศสูง

เคลลี (บุญรี คำชาย, 2542 : 85 ; อ้างอิงจาก Kelly, 1983) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่เรียกว่าความรัก เป็นความสัมพันธ์ระดับลึก ซึ่งมียารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง พฤติกรรมที่สื่อให้เห็นถึงความรักนั้นเป็นได้ทั้งภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ซึ่งเห็นได้จากการมองตา การใช้เวลาอยู่ร่วมกัน การยิ้มหรือการนั่งใกล้กัน เคลลี ได้แบ่งความรักออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. เป็นความรักแบบพาฝันหรือหลงใหล โดยปกติอยู่เหนือการควบคุมเพราะเป็นเรื่องของอารมณ์แท้ มากกว่าที่จะใช้เหตุผล ความรักนี้มักกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองอย่างฉับพลัน รักแบบหลงใหลไม่เป็นฐานของความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน การได้มีความสัมพันธ์ทางเพศกันอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ความตื่นเต้นอันเกิดจากความหลงใหลลดลง

2. รักแบบความจริง พัฒนามาจากแบบแรก โดยอยู่ภายใต้ของคนที่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันจะพัฒนาตอบแทนกันและกัน มองความสัมพันธ์ในลักษณะสมดุล รักลักษณะการให้และการรับจากกันและกัน

3. รักแบบเอื้ออาทร ซึ่งเป็นรักที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน เป็นความรู้สึกใกล้ชิดอบอุ่น มีการแบ่งปันกันและสนับสนุนกันและกัน

1.2.3 การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน

นางลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคนอื่นๆ (2529 : 79) กล่าวว่า ผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหานี้ ได้แก่ วัยรุ่นและคนโสด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของสังคม โดยเฉพาะเพศหญิงไม่ควร “ชิงสุกก่อนห่าม” สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2531 : 71) กล่าวถึง พฤติกรรมการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน เป็นผลเสียมากกว่าผลดี และไม่ช่วยให้ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นสามีหรือภรรยาที่ดีขึ้นได้เลยในอนาคต จึงนับว่าเป็นความประพฤติหรือพฤติกรรมทางเพศที่ไม่สมควรปฏิบัติเด็ดขาด สำหรับในสังคมไทยนั้นยังถือว่าความบริสุทธิ์พรหมจารีแห่งเพศเป็นเกียรติที่สูง ซึ่งจะต้องสงวนไว้ยิ่งด้วยชีวิตของกุลสตรี แม้ศีลธรรมทุกวันนี้จะหย่อนยานสักเพียงใดก็ตาม ถ้าได้สูญเสียพรหมจรรย์ก่อนแต่งงาน บุคคลโดยทั่วไป (โดยเฉพาะเพศหญิง) จะยังคงเสียใจอยู่เสมอ แม้จะไม่แสดงออกมาให้เห็นภายนอกก็ตาม เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2525 : 97 - 99) กล่าวถึงพฤติกรรมของหนุ่มสาวในสังคมไทย ปัจจุบันพบว่า นิยมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานโดยเฉพาะในระยะ 20 ปีหลังที่ได้มีการประกาศใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานจึงได้มีการกระทำกันอย่างแพร่หลาย จนหนุ่มสาวในปัจจุบันคิดว่าการได้เสียก่อนแต่งงานเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งเป็นทัศนะใหม่ในเรื่องเพศและครอบครัวในสังคมไทย ความคิดจึงแตกต่างกันออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มยอมรับซึ่งเป็นคนไทยรุ่นใหม่ และกลุ่มไม่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความคิดของคนในสังคมและเรื่องราวของศีลธรรมจรรยาตามพุทธศาสนา การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานจึงเป็นเรื่องที่พึงระวังและควรพิจารณาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. คู่ควงหรือคู่เพศสัมพันธ์มักจะเป็นคนละคนกับแม่ของลูกในสังคมไทย
2. ชายมักโอ้อวดความสามารถของตนในเรื่องทางผู้หญิงในวงสนทนาฝ่ายชาย การได้เสียจึงปกปิดไม่ได้ อย่างน้อยจะรู้กันทั่วในหมู่เพื่อนฝูงของฝ่ายชาย
3. จากรายงานของสถาบันสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2521 ปรากฏว่าในจำนวนคดีหย่าร้าง คู่ที่ภรรยาฟ้องก่อนแต่งงานด้วยประการใดก็จะมีคดีหย่าร้างสูง เพราะสามีไม่สู้จะให้เกียรติและภาคภูมิใจในภรรยาของตน
4. การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานโดยมิได้มีความรู้พื้นฐานทางเพศศึกษานั้นเสี่ยงต่อการติดเชื้อมโรคและการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการคบเพื่อนต่างเพศที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ การคบกันในฐานะเพื่อน การมีนัด การปฏิบัติตนเมื่อสนิทเป็นขั้นคู่รัก รวมไปถึงการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคตินั้น ได้แก่ กลุ่มเพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดู สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ความแตกต่างของเพศ และวัฒนธรรม รวมไปถึงอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่างๆ ก็ส่งผลทำให้บุคคลเกิดเจตคติที่แตกต่างกันไปได้ ซึ่งจะกล่าวในต่อไป

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

รอส (Ross. 1977 : 44 - 45) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นในเมืองนิวยอร์กที่มีอายุระหว่าง 13 — 19 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่เพียงคนเดียวจะยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่ทั้งสองคน

มาร์โจรี (Marjorie. 1982 : 3254 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ เกี่ยวกับตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัว ของวัยรุ่นต่อพฤติกรรมการทำแท้ง ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการทำแท้งของวัยรุ่น ซึ่งพบว่า วัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์ก่อนการสมรสและทำแท้ง ส่วนใหญ่พ่อแม่มีความขัดแย้งกัน บรรยากาศในครอบครัวตึงเครียด และมีอัตมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองต่ำ

ว็อล์ฟ และดันลอป (ผกาพันธ์ ชนะภัย. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Wohl and Dolop. 1970) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนวัยรุ่นไทย อังกฤษ และอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิง โดยให้อ่านเรื่องหนึ่งเรื่อง หลังจากอ่านเรื่องแล้วให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของตัวละคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาไทยแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการที่จะเข้าไปหาผู้ชายก่อน มากกว่านักศึกษอังกฤษและอเมริกา โดยที่นักศึกษาไทยวิจารณ์การกระทำของผู้หญิงสาวว่าไม่เหมาะสม น่าอับอาย เสียชื่อเสียง ไม่มีเหตุผลและควบคุมตนเองไม่ได้ นอกจากนั้นยังต้องการให้ความประพฤติในเรื่องเพศถูกต้องตามศีลธรรมมากกว่านักศึกษาตะวันตกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

อนุลักษณ์ นิธิรัช (2525 : 13) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครองการสมรสและการหย่าร้าง ของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีความต้องการมีอิสระต่อการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนหญิง

ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี (2535 :62 - 68) ศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวก ต่อการคบเพื่อนต่างเพศ โดยที่นักเรียนหญิงมีเจตคติทางบวกมากกว่า และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีเจตคติในการคบเพื่อนต่างกัน โดยที่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบมีเหตุผล มีเจตคติทางบวกสูงกว่า แบบปล่อยปละละเลย

ทวีศักดิ์ ธีระบัญชาศักดิ์ (2543 : 80) ศึกษาความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครองและการสมรสของนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการศึกษาพบว่า เกณฑ์ในการตัดสินใจในการเลือกคบเพื่อนต่างเพศและใช้ในการเลือกคู่ครองมากที่สุดคือ -ความประพฤติและนิสัยดี รองลงมาคือ การมีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นนั้น เกิดองค์ประกอบในหลายๆด้าน เช่น เพศ อายุ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา รวมไปถึงการอบรมเลี้ยงดู ก็ส่งผลต่อการเกิดเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

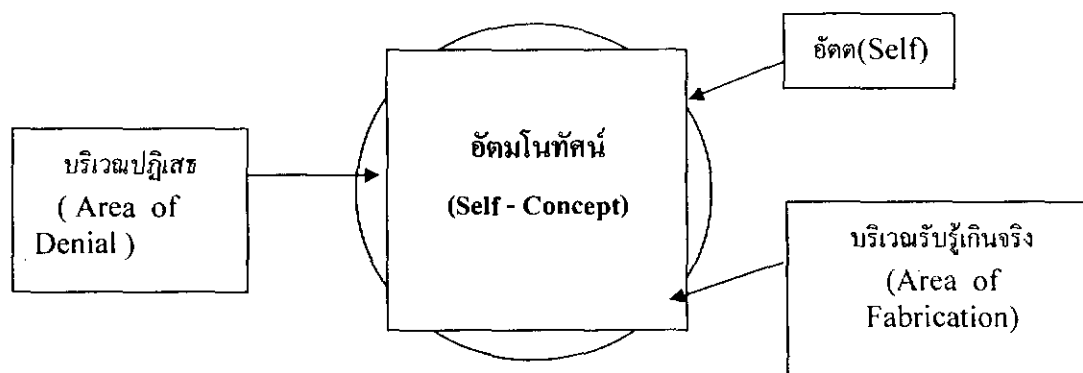
2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.1.1.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

กูด (Good. 1973 : 254) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะ การกระทำกิจวัตรของตนเองในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง

แม็คเดวิด และ ฮารารี (พรณี ช.เจนจิต. 2534 : 180 ; อ้างอิงจาก Mc David & Harari. n.d.) ได้แยกและเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำว่า “อัตต” กับ “อัตมโนทัศน์” ไว้ว่า อัตต คือ ส่วนรวมของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ ส่วนอัตมโนทัศน์ คือ โครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อ “อัตต” อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และได้เสนอแผนภาพเกี่ยวกับ “อัตต” และ “อัตมโนทัศน์” ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การเปรียบเทียบ “อัตต” กับ “อัตมโนทัศน์”

ที่มา : พรณี ช.เจนจิต. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. หน้า 180. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อแกรมมี จำกัด

จากภาพประกอบ 1 ส่วนวงกลมคือส่วนที่เป็น “อัตต” ทั้งหมดของบุคคล ส่วนของสี่เหลี่ยมคือส่วนของ “อัตมโนทัศน์” บริเวณปฏิเสธ (Area of Denial) คือส่วนของอัตต ที่ อัตมโนทัศน์ รู้ไม่ได้หรือไม่ยอมรับ อาจเป็นไปได้ทั้งลักษณะที่ดีและไม่ดี และบริเวณรับรู้เกินจริง (Area of Fabrication) คือส่วนของอัตมโนทัศน์ที่รับรู้เกิน อัตต ที่เป็นจริง อาจจะเป็นไปได้ทั้งลักษณะที่ดีและไม่ดีเช่นเดียวกัน บริเวณรับรู้เกินจริงก่อให้เกิดการรับรู้อย่างผิดๆ และบิดเบือนการรับรู้ได้ ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงไม่จำเป็นต้องตรงกับอัตตที่แท้จริงเสมอไป

ซิลเวอร์แมน (เสาวนีย์ บุญสูง. 2542 : 5 ; อ้างอิงจาก Silverman. 1971)

กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ เป็นการคิดเกี่ยวกับตนเองในลักษณะต่างๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เก่า เป็นสิ่งที่แสดงบุคลิกภาพว่าเป็นคนเช่นไร อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลสามารถที่จะเชื่อมโยงกับอัตมโนทัศน์ของบุคคลอื่นที่เหมือนกันได้ จึงทำให้บุคคลนั้นปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่อาศัยอยู่ได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดไม่สามารถเชื่อมโยงอัตมโนทัศน์ของตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้จะทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับตัวได้

เบิร์น (สุกัญญา ถาวรกาญจน์. 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Burns. 1979) ให้ความหมายไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง เจตคติส่วนบุคคลอันเกิดจากกระบวนการจิตวิทยาและสังคมวิทยาของแต่ละบุคคล อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลประกอบด้วยอัตมโนทัศน์ 3 ส่วน คือ อัตมโนทัศน์ตนเองที่คิดว่าตนเป็น (Cognised - self) อัตมโนทัศน์ตนเองที่คิดว่าคนอื่นมอง (Others - self) และอัตมโนทัศน์อย่างที่ดีดอยากจะเป็น (Idea - Self) อัตมโนทัศน์ที่ปกติหมายถึง

อัตมโนทัศน์ที่มีการรับรู้ของอัตมโนทัศน์ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน

เฮอร์ลิค (พรรณวดี จันทราข. 2544 : 11 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1964) ได้กล่าวถึง อัตมโนทัศน์ว่า เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกายรับรู้เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาสุขภาพ ส่วนด้านจิตใจเป็นการรับรู้ความรู้สึกนึกคิด รับรู้การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และอารมณ์ของตนเอง ซึ่งในแต่ละคนนั้นอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความ เป็นจริงก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่ด้วย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 208 - 209) สรุปแนวคิดของจิตวิทยาในเรื่องอัตมโนทัศน์ไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองทั้งทางสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา อารมณ์ ความรู้สึก คนที่มีอัตมโนทัศน์ดีหรือทางบวก มักเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าในการแสดงความสามารถ แต่ถ้ามีมากเกินไปมักจะเป็นคนขี้อวด ขี้คุย มักกล่าวยกตนข่มท่านบ่อยครั้ง และมักดูถูกความสามารถของคนอื่นด้วยว่าด้อยกว่าตน สำหรับคนที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือทางลบ มักไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความสามารถในตนเองเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ถ้ามีมากเกินไป มักจะเป็นคนที่ดูถูกตนเอง คิดว่าตนเองมีปมด้อย มีการถ่อมตัว และเกรงกลัวหรือยอมทำตามผู้อื่นโดยเฉพาะคนที่มีลักษณะเก่งกว่าเขา โดยทั่วไปบุคคลมักมีอัตมโนทัศน์เป็น 2 รูปแบบ คือ

- 1) การมีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (Real Self – Concept)
- 2) การมีอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ (Idea Self)

คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องและเหมาะสม คือ คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงที่สอดคล้องกัน หรือเช่นเดียวกับอัตมโนทัศน์ในอุดมคตินั้นเอง

สุริน คล้ายรามัญ (2528 : 10) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับหรือเกี่ยวข้องทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้สึกที่มีเกี่ยวกับตนเองของบุคคลนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับผู้อื่นรู้สึกต่อตน ความรู้สึกความเข้าใจ และความรู้สึกของคนที่เข้าใจว่าตนเองเป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลอาจจะมีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่ไม่ตรงกับความ เป็นจริงได้

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2528 : 182) ให้ความหมายว่า อัตตา (Self) และจิตรู้สำนึก (Ego) มีความหมายในลักษณะที่เป็นเจตคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ผ่านมาตั้งแต่อดีต มีผลต่อการปรับตัวและกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

ทิศนา แคมมณี (2536 : 26) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นผลมาจากการรับรู้ของคนที่มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น การรับรู้ว่าคุณเป็นคนอย่างไร มีความสามารถอะไร มีปัญหาหรือปมด้อย

อะไร เป็นต้น ความเชื่อ ความรู้สึก และความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับตนเองที่รวมกันนี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้หรือตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้น

กล่าวโดยสรุปว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือ เจตคติ ของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มีทั้งอัตมโนทัศน์ที่ดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับการรับรู้ตนเองในสถานการณ์แต่ละขณะ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

2.1.1.2 ประเภทของอัตมโนทัศน์

ชูชัย สมิทธิไกร. (2530 : 67) แบ่งอัตมโนทัศน์ตามทิศทางของความรู้สึกต่อตนเองเป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ทางบวก และ อัตมโนทัศน์ทางลบ

1. อัตมโนทัศน์ทางบวก (Positive Self - Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ขยันขันแข็ง เป็นต้น

2. อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative Self - Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่เป็นที่ต้องการและยอมรับของใครๆ มีสติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน เป็นต้น

พิทท์ (ลำเนาวิ เรืองยศ. 2535 : 11 ; อ้างอิงจาก Fitt. n.d.) ได้แบ่งอัตมโนทัศน์ไว้เป็น 2 ประเภท และแต่ละประเภทจำแนกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันเป็นอะไร”

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการยอมรับในตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามที่ว่า “ฉันรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร”

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ของตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันประพฤติอย่างไร”

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดีหรือคนเลว ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความพึงพอใจในศาสนาของตน

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ประเมินค่าบุคลิกภาพของตนโดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่า ความพอใจในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนรอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ตนเองว่าใกล้ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว

2.5 อัตมโนทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจ และความเชื่อมั่นในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

จะเห็นได้ว่า มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประเภทของอัตมโนทัศน์ เป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ในทางบวก (Positive Self - Concept) และ อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative Self - Concept) ซึ่งได้จากการประเมินตนเองในด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม

2.1.1.3 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

แมคแคนเลส (เสาหลักศรัทธา 2538 : 16 ; อ้างอิงจาก McCandless. 1967) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ว่า คนที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะมีลักษณะอุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ และจะใช้วิธีการป้องกันตนเองน้อย

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มองเห็นตนเองต่ำต้อย ดูถูกตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่น ผลที่ตามมาคือความขัดแย้ง ผู้อื่นไม่ชอบ การที่คนเราจะมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับการยอมรับหรือประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญคือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (แพ่งศรี ราชพรหมมา. 2541 : 7 ; อ้างอิงจาก สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. 2528) กล่าวสรุปว่า การทำความรู้จักกับตนเองต้องหมั่นตรวจพิจารณาตนเองถึง อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด การกระทำของตนเอง สนใจรับฟังความคิดเห็นและตรวจคำวิจารณ์ของ บุคคลอื่นที่มีต่อตัวเราพอประมาณ แล้วหันกลับมาพิจารณาถึงตัวเราในแงุ่มเกี่ยวกับตัวเราที่เป็นจริงเป็นอย่างไร กับตัวเราที่ต้องการจะเป็นเป็นอย่างไร จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ตนเองได้ตามความเป็นจริงมากขึ้น ถ้ามองดูตนเองแล้วคิดว่าตนเองด้อยกว่าตัวตนที่เป็นอยู่ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น กลายเป็นคนที่มีปมด้อย แต่ถ้ามองดูตนเองแล้ว ประเมินค่าสูงกว่าตัวตนที่เป็นจริง ก็จะกลายเป็น คนหลงตัวเองไปในที่สุด

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม ความสามารถในการปรับตน บุคลิกภาพ และความสำเร็จของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี หรือ มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัวอยู่ท่ามกลาง สิ่งแวดล้อมได้ดี

2.1.1.4 ลักษณะของผู้ที่มีอัตมโนทัศน์

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (อภิขญา สุทธิสิงห์. 2541 : 15 ; อ้างอิงจาก สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2514) ได้วิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง — ต่ำ ไว้ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1) ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เกลี้ยวฉลาด มีเหตุผล ทะเยอทะยาน ชอบเล่นเกม กีฬา เป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว ขยัน มีความสามัคคีกับพี่น้อง แบ่งเวลาได้ดี เป็นนักเรียนที่ดี เป็นลูกที่ดี คล่องแคล่วว่องไว มีพ่อแม่ที่รักกัน

2) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ มีอารมณ์มั่นคง ำแรง สุขุมรอบคอบ ชอบผจญภัย เชื่อมมั่นในตนเอง ไม่อิจฉาริษยา ชอบเผชิญหน้าคน มอโลกในแง่ดี

3) ด้านการปรับตัวทางสังคม ชอบมีเพื่อน เข้ากับคนได้ทุกระดับ ชอบสังสรรค์ เข้าใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อนฝูงรักใคร่

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1) ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ทำงานช้า สติปัญญาดำ ไม่มีเหตุผล โดนรังแก ขี้เกียจ มักถูกตำหนิ พ่อแม่ทะเลาะกัน

2) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เศร้าหมอง อ่อนเพลียง่าย ก้าวร้าว รู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรดี ท้อแท้ ขี้อาย ขี้อิจฉา ตื่นเต้นตกใจง่าย

3) ด้านการปรับตัวทางสังคม มองคนในแง่ร้าย ไม่ช่วยเหลือคนอื่น แสดงอาการไม่ชอบเพื่อนที่ดีดีกว่า ดูถูกคนอื่น เห็นแก่ตัว ชอบยอมคนอื่น ฟังพาวาอาศัยไม่ได้

2.1.1.5 ตัวกำหนดอัตมโนทัศน์

พรณี ช เจนจิต (2528 : 305) สรุปไว้ว่า แหล่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดอัตมโนทัศน์ มี 2 ประเภท คือ

1. ครอบครัว
2. สิ่งแวดล้อม

1. ครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลในครอบครัวประพฤติปฏิบัติต่อเด็กทั้งในด้านดีหรือไม่ดี

2. สิ่งแวดล้อม เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากบุคคลรอบๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ฯลฯ ประพฤติปฏิบัติต่อเด็กทั้งในด้านดีและไม่ดี และยังพบอีกว่า อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กเติบโตเป็นวัยรุ่น

2.1.1.6 การวัดอัตมโนทัศน์

พรณทิพย์ เกษะนันท์ (1974 : 14-16) ได้รวบรวมเทคนิคการวัดอัตมโนทัศน์ไว้ 2 วิธีคือ

1. แบบ Projective Technique เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลแสดงออกด้วยความรู้สึกไร้สำนึก เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่องจากภาพ การใช้แบบทดสอบต่างๆ
2. แบบ Informal Technique มีทั้งแบบที่เป็นคำพูดและไม่เป็นคำพูด เช่น ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี เพื่อนๆ ชอบข้าพเจ้า

2.1.1.7 พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์เริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยทารก โดยวัยนี้เป็นวัยที่เด็กเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง อีริคสัน (พรณี ช เจนจิต. 2528 : 306 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1963) กล่าวว่า ถ้าความต้องการของเด็กได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ และรู้สึกว่าสามารถพึ่งพาผู้อื่นได้เด็กจะรู้สึกว่าโลกนี้น่าอยู่ ถ้าประสบการณ์ในช่วงวัยแรกของชีวิตกับบุคคลซึ่งเป็นคนสำคัญของเด็กเป็นไปด้วยดี เด็กได้รับการยอมรับ เด็กจะเริ่มพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในฐานะที่เป็น “บุคคล” การที่เด็กจะพัฒนาความสามารถในการที่จะรักผู้อื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรักและความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ เด็กจะพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเมื่อรู้ว่าตนเองเป็นที่ต้องการ เป็นที่ชอบพอ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่นๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี การที่เด็กแต่ละคนจะรู้ว่าตนเองดีหรือไม่ดีนั้นบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

ดังนั้นในช่วงขวบปีแรก ซึ่งเป็นช่วงสำคัญที่เด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์ได้จึงควรมีโอกาสอยู่ในบรรยากาศที่เหมาะสม ดังที่ คูเปอร์สมิท (พรณี ช เจนจิต. 2528 : 307 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1967) กล่าวถึง สถานการณ์ที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเอง และตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ดังนี้

1. ความอบอุ่นที่ได้รับจากพ่อแม่ เด็กตระหนักถึงความรักที่มีพ่อแม่มีให้กับตน และรู้ว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีค่าในบ้าน
2. การได้รับการยอมรับจากบุคคลในบ้าน ตลอดจนได้รับสิทธิอิสระในการทำสิ่งต่าง
3. การรู้จักขอบเขตของตนเองอย่างแน่ชัด รู้ว่าทำอะไรได้ ทำอะไรไม่ได้ เข้าใจความคาดหวังและความต้องการของพ่อแม่ที่มีต่อความสำเร็จ รู้ว่าพ่อแม่เอื้ออาทรไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น

สำหรับพัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในวัยเด็กนั้น เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียน กลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอๆ กับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยเด็กนี้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน ทำให้เด็กได้เรียนรู้หลายๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น ตนเองเหนือกว่าคนอื่นในเรื่องใดบ้าง เพื่อนๆ มีปฏิกริยาอย่างไรกับตน การแสดงพฤติกรรมของตนเหมาะสมกับบทบาททางสังคมแล้วหรือยัง เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็ก อีริกสัน (พรณี ช เจนจิต. 2528 : 307 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1967) ซึ่งให้เห็นว่า วัยนี้เป็นวัยที่เด็กได้รับประสบการณ์จากนอกบ้านเป็นครั้งแรก เมื่อเด็กได้ร่วมเรียนกับเพื่อนๆ เด็กจะมีความรู้สึกว่าการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ โดยการทำงานหรือทำสิ่งใดๆ ก็ตามให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจพยายาม ซึ่งในความหมายนี้จะรวมถึงการที่เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มีเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งจะทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

นอกจากนี้ พัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในวัยรุ่นนั้น ช่วงนี้เป็นช่วงที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกหรือทางลบจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน และจะสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมองคนอื่นอย่างไร ถ้าเด็กมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางบวกเด็กจะมีพฤติกรรมต่อคนอื่นทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อเด็กมีความคิดเช่นนี้กับผู้อื่น เด็กจะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้ามเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบก็จะมีความรู้สึกเช่นนี้กับผู้อื่น การที่เด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับหรือประสบความสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญคือประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น

รอเจอร์ส โกลสไตน์ และมาสโลว์ (นิภา นิธยาน. 2530 ; อ้างอิงจาก Rogers, Goldstein and Maslow. 1968) เชื่อว่ามนุษย์มีแรงจูงใจที่จะเป็นพลังพัฒนา “ตน” ให้เจริญงอกงามเต็มที่ ในเรื่องพัฒนาความเป็น “ตน” นี้ มาสโลว์ผู้เชื่อในระบบ “ตน” ว่าเป็นแกนกลางประจักษ์หัวใจของบุคลิภาพได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น 6 ขั้น ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงสุด และแต่ละขั้นจะเป็นฐานรับรองให้ก้าวขึ้นไปสู่ขั้นต่อไปได้ เริ่มตั้งแต่ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการความรัก ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self - Actualization) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตที่ทำให้มนุษย์พัฒนา “ตน” ได้เต็มที่ตามกำลังศักยภาพที่มีอยู่

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 597 - 605) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยทารกถึงวัยชรา และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การพัฒนาของอัตมโนทัศน์ในแต่ละวัย สรุปได้ดังนี้

วัยทารก (Infancy)

เป็นวัยที่เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต การปฏิบัติจากผู้ใหญ่ที่เด็กได้รับในช่วงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ การที่เด็กจะพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการรักผู้อื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรัก และความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ ซึ่งพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุด โดยเด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์เมื่อรู้ตัวว่าเป็นที่ต้องการ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

วัยเด็ก (Childhood)

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่โรงเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กในวัยนี้ ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ครู โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอๆ กับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยนี้เด็กได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน และเริ่มได้รับประสบการณ์นอกบ้านเป็นครั้งแรก เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกว่าการให้เพื่อนยอมรับตนเอง โดยการทำงานหรือทำสิ่งใดๆ ให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความมานะพากเพียร พยายาม สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

วัยรุ่น (Adolescence)

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ทางลบ หรืออัตมโนทัศน์ทางบวกอย่างเด่นชัด การที่เด็กรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ

จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน เช่น เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่า จะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขาสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จ ในด้านการเรียนและด้านสังคม ในทางตรงข้าม เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ มักจะมองตนเองว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ จึงไม่มีใครกระตือรือร้นที่จะรับอาสาทำสิ่งต่างๆ ไม่ค่อยรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลว

วัยผู้ใหญ่และวัยชรา

สุชา จันทรเฒ (2536 : 183 - 184) กล่าวถึงการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18 – 60 ปี) และวัยชรา (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สรุปได้ว่า ในวัยนี้มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เช่น จะต้องปรับตัวในเรื่องชีวิตการแต่งงาน งานอาชีพ เศรษฐกิจ เริ่มรู้จักตนเองดีขึ้น เริ่มมองเห็นว่ามีความสามารถในงานที่ตนทำแค่นั้น จะวางแผนชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าอัตมโนทัศน์ของบุคคลในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกัน และมีการพัฒนาได้ ขึ้นอยู่พัฒนาการของบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขณะที่บุคคลนั้นเจริญเติบโต และหล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป

2.1.1.8 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

รอเจอร์ส (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 123 - 125 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) พูดถึงตัวตนของบุคคล (Self) ว่าเป็นประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปนกัน เข้าเป็น “ตัวตน” ของบุคคลนั้น (I หรือ Me หรือ Self) ซึ่งในทฤษฎีตัวตน (Self Theory) รอเจอร์ส กล่าวว่าไว้วามมนุษย์ทุกคนมีตัวตน 3 แบบ ได้แก่

- 1) ตนที่ตนมองเห็น (Self Concept)
- 2) ตนตามที่เป็นจริง (Real Self)
- 3) ตนตามอุดมคติ (Ideal Self)

ตน ที่ตนมองเห็น คือภาพของตนที่เห็นเองว่า ตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ ความสามารถลักษณะเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนร่ำรวย คนมีชาติตระกูล คนต่ำต้อยวาสนา คนขี้ขลาด คนขี้อาย คนเก็บตัว คนเงียบ คนสรว้อยเศร้า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่มุม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น อาจไม่เคยนึกเลยว่าตนเองเป็นบุคคลประเภทนั้น

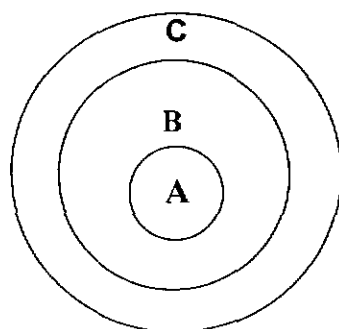
ตน ตามที่เป็นจริง คือลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เพราะเป็นกรณีที่ทำให้รู้สึกเสียใจ เศร้าใจ ไม่เทียมหน้าเทียมตา กับบุคคลอื่นๆ รู้สึกผิดเป็นบาป ฯลฯ

ตน ตามอุดมคติ คือคนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังมีไม่ไม่เป็นในสภาวะปัจจุบัน เช่น นาย ก เป็นคนขี้บรรับจ้าง แต่นึกฝันอยากเป็นเศรษฐีมีเงินขี้บรให้หนึ่ง นาง ง ถูกสามีทอดทิ้งหวังจะมีครอบครัวอบอุ่นพร้อมหน้าสามีและลูก นางสาวนิดา เป็นคนชอบเก็บตัว แต่นึกอยากเป็นคนเก่งสังคม เข้าคนง่าย เป็นต้น

ถ้าคนที่ตนมองเห็นกับตนตามที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันมากหรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นก็จะมีความโน้มที่จะเป็นบุคคลก่อปัญหาให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ในรายที่มีความแตกต่างกันรุนแรง เขาอาจเป็นโรคประสาท หรือ/และโรคจิตได้

การปรับตัวตามที่ตนมองเห็นให้ตรงกับตนตามที่ตรงกับความเป็นจริง และตนตามอุดมคติในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันได้แก่ ความมั่นคงของอารมณ์และบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสมรรถภาพสูงในการประกอบภารกิจตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยใช้กลไกการป้องกันตัวเอง บุคคลเหล่านี้มักพัฒนาบุคลิกภาพของเขาไปสู่ความวิวัฒนาการ นอกจากนี้แล้ว บุคคลที่มองเห็นเองตรงกับตนตามความเป็นจริง มักมองเห็นตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเป็นไปอย่างมีความมุ่งหวัง กระตือรือร้นและสนใจหวังอยู่เสมอ เขาจึงมีความพึงพอใจในตนเองอยู่มากซึ่งมักจะนำไปสู่ความพึงพอใจในบุคคลอื่นอีกด้วย ส่วนบุคคลซึ่งสร้างภาพของตนตามอุดมคติห่างไกลตนตามที่เป็นจริงมักจะประสบความผิดหวังในตนเองและผู้อื่นอยู่เรื่อยไป ทำให้มองตนเองในแง่ลบ มีเพื่อนน้อย คบหาสมาคมกับใครๆ ยาก บุคคลประเภทนี้มักมีข้อสับสนและขัดแย้งในตนเองกับผู้อื่นเป็นนิจ (พรพนวดี จันทราช. 2544 : 11 — 12 ; อ้างอิงจาก ธัญญะ บุปผเวส และคณะ. 2534)

คอมป์และสติก (ปริศนา เกตรา. 2544 : 66 — 67 ; อ้างอิงจาก Combs and Snygg. 1959) อธิบายถึงความคิด การรับรู้ในความสามารถของบุคคล และทุกๆ สิ่งเกี่ยวกับตน โดยมีความเชื่อว่า บุคคลพยายามที่จะไปสู่ความสำเร็จในการปรับตัวโน้มน้าวเกี่ยวกับตนเพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ บนพื้นฐานความต้องการนี้เอง การรับรู้เกี่ยวกับตนจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการอธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคล โดยเชื่อว่าการแสดงออกของบุคคลในทุกสถานการณ์ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยมีอัตมโนทัศน์บนพื้นฐานของความรู้สึกนึกคิดของบุคคล และการควบคุมการรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลจะปฏิเสธหรือบิดเบือนการรับรู้ที่ไม่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์แห่งตน แต่จะเลือกรับรู้และแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ของตนเท่านั้น คอมป์และสติก อธิบายกระบวนการของอัตมโนทัศน์ตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการรับรู้เกี่ยวกับตนหรืออัตมโนทัศน์

ที่มา : ปรีศนา เกตตรา. (2544). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนว แอดเลอร์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. หน้า 67. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. อุดสาเนา.

วงกลม A เป็นบริเวณการรับรู้ในสิ่งที่สำคัญและเป็นแก่นแท้ของตน (Inner cell of The Self Concept) เช่น “ฉันเป็นแม่” “ฉันเป็นนายกรัฐมนตรี” เป็นต้น

วงกลม B รวมบริเวณวงกลม A เข้าไว้ด้วย เป็นบริเวณการรับรู้ปรากฏการณ์ทั้งสิ้นเกี่ยวกับตน (Phenomenal Self) หรือเป็นการรับรู้เกี่ยวกับ Physical Self ทั้งในขณะรู้ตัวและไม่รู้ตัว เช่น “ฉันเป็นผู้หญิง” “ตัวสูง/เตี้ย” “ฉันเป็นคนมีอารมณ์ขัน” เป็นต้น

วงกลม C เป็นการรับรู้ในภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับตน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิด โดยรวมอาการรับรู้ของวงกลม A และ B เข้าไว้ด้วย (Inner Cell and Phenomenal Cell) เช่น บุคคลรับรู้ “ฉันมีความสามารถสูง” “ฉันมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร” เป็นต้น นอกจากนี้ การรับรู้ในส่วนนี้ยังรวมถึงการรับรู้ที่บุคคลอื่นมีต่อตนอีกด้วย ซึ่งการรับรู้ในการกระทำ ความคาดหวังที่ผู้อื่นมีต่อตนมีผลต่ออัตมโนทัศน์ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมหรือคุกคามก็เป็นได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การกระทำ หรือความคาดหวังนั้นๆ

คอมป์และสติกอร์บายธรรมชาติของอัตมโนทัศน์ว่า

- 1) อัตมโนทัศน์มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล โดยบุคคลจะเลือกรับรู้ในสิ่งที่สอดคล้องกับ อัตมโนทัศน์แห่งตน และแสดงพฤติกรรมตามการรับรู้เหล่านั้นๆ
- 2) อัตมโนทัศน์ผันแปรไปตามความถูกต้องและชัดเจนของการรับรู้ของบุคคล ซึ่งการรับรู้ของบุคคลจะถูกต้องชัดเจนเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ (Knowledge) การจูงใจ (Motivation) และประสบการณ์หรือทักษะที่เคยมีมา (Skill)
- 3) บางครั้งการรับรู้เกี่ยวกับตนเองอาจปรากฏแก่มากกว่าที่บุคคลรับรู้อย่างแท้จริง เพราะบุคคลอาจต่อต้านตนเองตามการรับรู้ และพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปจากการรับรู้
- 4) อัตมโนทัศน์ของบุคคลอาจมีความสม่ำเสมอที่ แต่ไม่ใช่สิ่งตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และบทบาทในแต่ละสังคม แต่จะไม่เปลี่ยนแปลงขึ้นๆ ลงๆ ได้บ่อยๆ

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

งานวิจัยในต่างประเทศ

จอห์น ไฮเวิร์ด ดันซิม (ปริศนา เกตรา. 2544 : 74 ; อ้างอิงจาก John Howard Deitch. 1959) ศึกษาอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ กับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 15 – 16 ปี จำนวน 100 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติดัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

งานวิจัยในประเทศ

นันทิกา แยมสรวล (2522 : 67 – 68) ได้ศึกษาสถานภาพทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจจะสังคมที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบคุ้มครองและแบบทอดทิ้ง มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความทะเยอทะยาน และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของเด็ก

พรรณวดี จันทราช (2544 : 73 – 75) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชนกับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ สรุปได้ว่า บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูงมักมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการปรับตัวที่ดีและมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1.1 ความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและสิ่งที่แสดงออกให้เห็น

รูช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาและพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลนั้นๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา นิธยาน. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัยความสามารถทางปัญญา

เชดคักดี โฆวาสินธุ์ (2530 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2539 :19) กล่าวว่า บุคลิกหรือคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์แต่ละบุคคล แสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

ความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมภายนอกและภายในด้วย

2.2.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 4 - 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะพิจารณาได้จากประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความมั่นใจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก เพราะคนอื่นๆ ที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น ดังนั้นโอกาสที่จะประสบความสำเร็จจึงมีมากขึ้น

2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าคุณคนนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่าในสถานการณ์ใดจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอแก่ตัวบุคคลนั้นๆ

4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพ ทำให้คนมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน

5. การปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ การที่รู้บุคลิกภาพของบุคคลอื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับเขาได้ง่าย เอาชนะศัตรูได้ แก้ปัญหาได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น

6. ความสำเร็จ คนที่มีบุคลิกภาพดี ได้เปรียบคนอื่นเสมอ เป็นพื้นฐานแห่งความศรัทธา เชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ช่วยให้ภาระการทำงานสำเร็จง่ายขึ้น ได้รับความร่วมมือ และการติดต่อดำเนินการ ได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

7. การยอมรับ คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ใครๆ ก็เรียกร้องต้องการ ชอบให้ร่วมอยู่ในกลุ่มทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

2.2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อิริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson, 1959) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นมีได้หยุดอยู่แต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่นตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้ เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือบุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ พฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และ เวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มี ลักษณะที่แตกต่างกันไป

2.2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

ไอแซก (Eysenck. 1969 : 253) กล่าวว่า การพิจารณาบุคลิกภาพแสดงตัวและ เก็บตัว ได้จากการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม การเข้าสังคมหรือการแยกตัว การเข้าใกล้ หรือการ ถอยหนี การกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา ความมั่นคงทางอารมณ์

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - การเก็บตัว (ทศพร ประเสริฐสุข. 2508 : 67; อ้างอิง จาก Jung. 1967) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หัน เข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือ หันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวก แสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคม เป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่ กับ โลกภายนอกคือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือการทำงาน จึงเป็นคนที่มักกฎเกณฑ์ ดายตัว ไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์ ลงโทษตัวเอง แต่ก็มีคามละเอียดอ่อน

จุง (Hall. And Lindzey. 1975 : 89 — 91; อ้างอิงจาก Jung. 1971) ให้ความเห็น ว่า บุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทาง อารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung. 19 : 68) ก็ได้พยายาม แยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจน ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) เป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้

1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม
2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก
5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย

ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria

บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) เป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้

1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กัตนเองเป็นใหญ่
2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน

3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย
 4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ
 5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี
- ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และแบบเก็บตัว จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัวเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น ขาดความยืดหยุ่นและตัดสินใจโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพดังกล่าว จะมีอิทธิพลต่อเจตคติการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน

2.2.1.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ คือ ความพยายามที่จะอธิบายและสรุปลักษณะโครงสร้าง และการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบมีระเบียบรัดกุมเข้าใจได้ ในแต่ละทฤษฎีจะมีหลักการที่แตกต่างกันในรายละเอียดที่เน้นหนักหลักซึ่งไปในด้านต่างๆ นักทฤษฎีแต่ละคนมีหลักการ เหตุผลและความเชื่อมั่นเป็นของตนเอง ทฤษฎีของผู้ใดจะแพร่หลายมากไปมาน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจนและความยากง่ายในการอธิบาย ตลอดจนการตีพิมพ์เผยแพร่ให้ไปสู่แหล่งต่างๆ ได้กว้างขวางมากน้อยเพียงใด

ทฤษฎีบุคลิกภาพที่ใช้ประโยชน์ได้ดีจึงต้องสามารถอธิบายลักษณะต่างๆ ของบุคคลได้อย่างกว้างขวางและมีบูรณาการพอที่จะอำนวยความสะดวกให้พิจารณามนุษย์ได้ ในปัจจุบันมีทฤษฎีบุคลิกภาพหลายทฤษฎี ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่กว้างขวางซับซ้อน จนกระทั่งทฤษฎีหนึ่งไม่สามารถอธิบายลักษณะบุคลิกภาพได้ครอบคลุมชัดเจน ทุกทฤษฎียังมีจุดอ่อนซึ่งได้แก่ยังได้

เพอร์วิน (Pervin, 1980 : 8) ได้แบ่งทฤษฎีบุคลิกภาพออกเป็นกลุ่มตามพื้นฐานความเชื่อของผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีแรงขับ (Dynamic Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจากแรงขับภายในตัวบุคคล บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันเพราะแรงผลักดันภายในที่ต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Freud เป็นต้น

2. ทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ (Phenomenological Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาโดยรวมแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ผู้นำทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะปรากฏการณ์ได้แก่ Abrahama Maslow , Carl Rogers เป็นต้น

3. ทฤษฎีความเข้าใจ (Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การรับรู้จากประสบการณ์ทางตรงต่างๆ ของบุคคล ทำให้เกิดความคิดเห็นและความเข้าใจรวมทั้งเจตคติในตัวเองของเขาเอง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ George A. Kelly เป็นต้น

4. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches of Personality) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การศึกษาบุคลิกภาพต้องศึกษาจากพฤติกรรม เพราะเป็นสิ่งที่สามารถศึกษาและตรวจสอบได้ โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติการในห้องทดลอง เพื่อดูว่าอะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงหรืออีกนัยหนึ่งเชื่อว่าสิ่งเร้าภายนอกเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ J.B. Watson, Ivan P. Pavlov และ Skinner เป็นต้น

5. ทฤษฎีลักษณะนิสัย (Trait Theory) ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีแบ่งประเภท (Type) โดยวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลในการโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Gordon W. Allport, Hans J. Eysenck, Raymond B. Cattell เป็นต้น

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และบางครั้งถูกกำหนดด้วยการได้รับแรงเสริมในกรณีที่บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ Albert Bandura, Walter Mischel เป็นต้น

เพอร์วิน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 18 ; อ้างอิงจาก Pervin. 1990) กล่าวว่า Hall และ Lindzey ทำการศึกษารวบรวมทฤษฎีบุคลิกภาพไว้ 4 แนว คือ

1. กลุ่ม Clinical Observation จะเน้นที่ Psychodynamic Process เช่น Freud, Erikson, Jung, Adler, Sullivan เป็นต้น

2. กลุ่ม Gestalt Psychology จะเน้นที่ประสบการณ์ของตนเองและสิ่งแวดล้อม เช่น Maslow, Rogers, Levin และ Kelly เป็นต้น

3. กลุ่มของ Experimental Psychology จะเน้นที่ลักษณะคงที่ของคนที่สามารถวัดได้จากวิธีการทางจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากการทำวิจัยเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างบุคลิกภาพและการประเมินพฤติกรรม เช่น Cattell, Eysenck, Allport และ Sheldon เป็นต้น

4. กลุ่มที่เน้นถึงการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม เช่นทฤษฎีของ Skinner, Miller และ Bandura เป็นต้น

จากการแบ่งกลุ่มทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีการแบ่งกลุ่มทฤษฎีในลักษณะแตกต่างกันมากบางกลุ่มแบ่งตามลักษณะความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎี บางกลุ่มก็แบ่งตามลักษณะการศึกษาถึงโครงสร้างบุคลิกภาพ นอกจากนี้แต่ละทฤษฎีจะพูดถึงบุคคลในแง่ที่ต่างกัน เช่น ความคิด อารมณ์ ความต้องการ การกระทำ การแสดงออกและปฏิกิริยาต่างๆ เพราะทุกทฤษฎีพยายามกล่าวถึงบุคคลในทุกๆ ด้าน ดังนั้นจึงไม่น่าสงสัยว่า ทำไมทฤษฎีบุคลิกภาพ

เหล่านี้จึงมีการแบ่งกลุ่มต่างกัน และมีความแตกต่างกันในลักษณะโครงสร้างบุคลิกภาพ แม้ว่าบางทฤษฎีจะมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน แต่ละทฤษฎีจะมีจุดเด่นจุดด้อยอยู่ในตัว

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ต (Gordon Willard Allport)

กอร์ดอน วิลลาร์ด ออลพอร์ต (Gordon Willard Allport) เกิดที่อินเดียนนา ในปี 1897 เขาเป็นนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้เสนอทฤษฎีลักษณะนิสัยเป็นคนแรก ออลพอร์ต กล่าวว่า ไม่มีที่สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพ ของคนได้ดีเท่ากับลักษณะนิสัย (Traits) เขาเชื่อว่าลักษณะนิสัยเป็นตัวกำหนดให้พฤติกรรมของมนุษย์มีความคงที่สม่ำเสมอ (Consistency) และเป็นแนวโน้ม (Predisposition) ต่อการตอบสนองและยังเป็น Generalized และ Focalized ของระบบประสาทที่สามารถตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น และเป็นแนวทางของการปรับตัวและการแสดงพฤติกรรม ออลพอร์ต เชื่อว่า ไม่มีคนสองคนที่เหมือนกันทุกอย่าง และไม่มีคนสองคนที่แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์เดียวกันได้เหมือนกัน พฤติกรรมของแต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยโครงสร้างลักษณะนิสัย (สूरีย์ ห้วยธาร. 2535 : 24 -25) ออลพอร์ต ได้กล่าวว่า ลักษณะนิสัยเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพเป็นตัวจูงใจหรือก่อให้เกิดพฤติกรรม ออลพอร์ตและออดเบิร์ต (กุลธิดา รงค์จิตประภัสร์. 2535 : 23 – 25 ; อ้างอิงจาก Allport and Odbert. 1936) ได้ทำการเลือกคำจากพจนานุกรมอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปและพฤติกรรมเฉพาะที่แตกต่างจากพฤติกรรมของผู้อื่น จำนวน 17,953 คำ จากคำที่แสดงถึงพฤติกรรมทั้งหมด 400,00 คำ ส่วนใหญ่เป็นคำคุณศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก ความคิด การรับรู้ ความรู้สึก

ออลพอร์ต ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. ลักษณะสามัญ (Common Traits) คือ ลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบบุคคลอื่นได้ทุกคน เช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและการเมือง
2. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition) คือลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลและทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ออลพอร์ตยังได้แบ่งลักษณะเฉพาะบุคคลออกเป็นส่วนย่อยๆ 3 ส่วน คือ

2.1 Cardinal Trait หมายถึง ลักษณะเด่นของบุคคล ที่ผู้อื่นนึกถึงและมีอิทธิพลเหนือลักษณะอื่นของเขาหมด ทำให้บุคลิกภาพนี้เป็นที่อ้างอิงกับบุคคลอื่น

2.2 Central Traits หมายถึง ลักษณะที่มีร่วมกับคนอื่น แต่เมื่อนับจำนวนรวมนั้นน้อยมากเพียงแค่ 3 –4 ลักษณะเท่านั้น

2.3 Secondary Trait คือ เจตคติของบุคคลที่มีในการตอบโต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันทุกคนมีลักษณะที่แตกต่างกัน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเกิดขึ้นและ

สร้างความหมายให้กับตัวมันเองโดยไม่เกี่ยวกับประสบการณ์ในอดีตและไม่ได้เป็นไปเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายหรือสังคม

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล จุง (Carl Jung)

คาร์ล จุง (Carl Jung) เป็นจิตแพทย์ชาวสวิส เกิดในปี ค.ศ. 1875 เขาได้เสนอแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่อธิบายถึงลักษณะนิสัย และประเภท ไว้โดยเขากล่าวว่า ลักษณะนิสัย หมายถึง การกระทำเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นเช่นนั้นทุกครั้งเมื่อมีสิ่งกระตุ้นชนิดใดชนิดหนึ่งที่คงที่แน่นอนมาเร้า

ส่วนในเรื่องของ ประเภท นั้นเขาเป็นคนแรกที่อธิบายบุคลิกภาพโดยแบ่งเป็น 2 มิติ คือ *Introversion* — *Extroversion* เขากล่าวว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างทางจิตใจเป็นสิ่งที่สลับซับซ้อนอย่างมากและอยู่ตรงข้ามกันอย่างมีความเกี่ยวข้องกันในตัวของมันเอง” ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายมาเป็นพื้นฐานทฤษฎีบุคลิกภาพที่จุงใช้อธิบายบุคลิกภาพ คือ *Introversion* — *Extroversion* ว่าเป็นความแตกต่างกัน เพราะ *Libido Movement* คือ แนวโน้มของพลังทางสัญญาณของบุคคลที่ถูกผลักดันออกมาตรงๆ ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือต่อสภาวะทางจิตของตนเอง (ประจักษ์จิตต์. 2525 : 11) จุงได้อธิบายลักษณะของ *Introversion* และ *Extroversion* มีลักษณะดังนี้

บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (*Introvert Type*) มีลักษณะดังนี้

1. ชอบอยู่คนเดียวเงียบๆ มักจะหวาดระแวง
2. เก็บความรู้สึกไม่ค่อยแสดงออก
3. ชอบคิดในใจแบบเพ้อฝัน
4. ตัวเองมีความสำคัญยึดตัวเองเป็นใหญ่
5. มีการวางแผนในการทำงาน
6. อารมณ์ค่อนข้างคงที่
7. ปรับตัวไม่ค่อยได้ เปลี่ยนแปลงยาก
8. มักจะปรับตัวแบบหลบหนีสังคม

จุง ได้แบ่ง *Introvert Type* ออกเป็น 4 แบบ ตามความรู้สึกนึกคิด คือ

ก. *Introverted Thinking Type* พวกนี้ได้รับอิทธิพลจากความคิด และความคิดนั้นมาจากภายในตัวเขาเอง ไม่ได้มาจากความเป็นจริงในสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในธรรมชาติ ไม่ชอบเสี่ยงในการทำอะไรมาก พวกนี้เป็นนักคิดและนักปรัชญา

ข. *Introverted Feeling Type* พวกนี้มีลักษณะเงียบขรึม ไม่ชอบการสื่อสารติดต่อกับใคร ไม่สามารถเข้าใจพฤติกรรมของเขาได้ เพราะว่าเก็บอารมณ์ ความรู้สึกได้เก่งมาก

ค. Introverted Sensation Type พวกนี้เป็นพวกที่บุคคลอื่นไม่สามารถจะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดการตัดสินใจ หรือการยึดอะไรเป็นมาตรฐาน

ง. Introverted Intuitive Type พวกนี้ไม่ค่อยก้าวหน้า เป็นศิลปินที่ขาดความเพื่องาน เป็นนักประพันธ์ที่มีแต่ความคิดเพื่องานแต่ไม่ได้เขียนเรื่องราวออกมา เป็นพวกทำนายโชคชะตาหมอดู

บุคลิกภาพของคนประเภทเก็บตัว ส่วนใหญ่มีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคนชอบแยกตัวเองออกจากสังคม อยู่โดดเดี่ยว สำรวจตัวเองโดยใช้ความคิดของตนเองเป็นหลัก วิพากษ์วิจารณ์และควบคุมตนเอง บุคลิกภาพภายนอกที่ปรากฏแก่สายตาบุคคลอื่นๆ ในสังคมเป็นแบบเย็นชา บุคคลมีบุคลิกภาพแบบนี้ จงว่าเป็นพวกที่ชอบเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปตามแนวความคิดของตนเองมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

บุคลิกภาพประเภทกล้าแสดงออก (Extrovert Type) มีลักษณะดังนี้

1. ชอบคบค้าสมาคมพูดคุยกับผู้อื่น
2. คล่องตัวพูดเสียงดังชัดเจน
3. ชอบกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว
4. ทำงานโดยไม่ต้องวางแผนล่วงหน้า
5. ปรับตัวได้รวดเร็ว
6. ชอบเป็นผู้นำ เข้ากับผู้อื่นได้ดี
7. อารมณ์ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้บ่อย
8. ชอบปรับตัวด้วยการชดเชย

บุคคลที่มีบุคลิกภาพกล้าแสดงออกมักจะเป็นบุคคลที่สนใจในการนำตัวเข้าไปพัวพันกับสิ่งแวดล้อมและคนอื่น เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น

จึง ได้แบ่งพวก Extrovert Type ตามลักษณะของความรู้สึกนึกคิด การกระทำและการสัมผัส โดยแบ่งเป็น 4 แบบ

ก. Extroverted Thinking Type เป็นพวกที่มีแนวโน้มที่จะกระทำตามข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นเครื่องตัดสินใจ จัดการกับสิ่งต่างๆ ที่เขาสามารถจะกระทำได้ แต่ถ้าใช้ทฤษฎีนั้นต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ บางคนเชื่อมั่น ยึดมั่นกับการตั้งวัตถุประสงค์จนขาดความยืดหยุ่นได้เหมือนกัน

ข. Extroverted Feeling Type เป็นพวกที่มีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกรอบๆ ตัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อเขาได้ง่าย ทำให้อารมณ์โน้มเอียงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีเจตคติว่าถ้าสิ่งใดทำให้มีความรู้สึกที่ดี มีอารมณ์ที่ดีสิ่งนั้นย่อมจะดีด้วย

ก. Extroverted Sensation Type พวกนี้ชอบความเจริญมากเกินไป ยึดแน่นกับวัตถุประสงค์และประสบการณ์ที่เป็นจริง สนใจในรูปธรรม ชอบหาความสุขในสังคม เช่น ชอบดื่มเหล้าดี อาหารอร่อย ผู้หญิงสวย คติอยู่กับการรับประทาน ดื่มและสนุกสนาน

ง. Extroverted Intuitive Type การที่เขาสนใจสิ่งแวดลอมและปฏิเสชใน บางครั้ง ทำให้เขาเกิดความคิด ความรู้สึก สามารถแยกความแตกต่างของกลุ่มสังคมที่ซับซ้อนได้ รู้จักหลักเลียงได้ว่องไว พวกนี้มักเป็นพ่อค้า นักการเมือง

สรุปได้ว่าบุคลิกภาพแบบกล้าแสดงออก มีลักษณะดังนี้คือ เป็นคนที่แสวงหา และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบการสังสรรค์และเข้าสังคม มีการยอมรับและปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้ เป็นคนที่พูดคุยสนุกสนานเป็นกันเอง คบคนง่าย บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ ชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ชีวิต โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมจริงๆ มากกว่าการอ่านจาก หนังสือหรือนั่งคิดเอาเอง

จุ่งเสนอว่า Introversion กับ Extroversion มีความสัมพันธ์กับ Mental illness ที่แตกต่างกันกล่าวคือ คน Introvert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะป่วยเป็น Psychasthenia ซึ่งเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่ประกอบด้วยความวิตกกังวล ความเหนื่อยหน่าย ความกลัว ความ ย้ำคิดย้ำทำ นอกจากนี้ จุ่ง ยังกล่าวอีกว่า คนแบบ Extrovert ถ้าป่วยทาง Mental illness จะเป็นพวก Hysterical Disorder เช่น หมดสติ ดาบอด การมองภาพที่แคบลง อัมพาต ซึ่งเป็น อาการป่วยไม่มีสาเหตุมาจากความบกพร่องของอวัยวะ (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Jung. 1921)

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ เจ. พี. กิลล์ฟอร์ด (J.P. Guilford)

เจ. พี. กิลล์ฟอร์ด (J.P. Guilford) เกิดในปี ค.ศ. 1940 เป็นนักทฤษฎี บุคลิกภาพคนแรกที่ทำให้ความสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาใช้ในการศึกษาลักษณะ บุคลิกภาพ เขาได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลตามคุณลักษณะได้ 7 ลักษณะ (สุดาว เลิศวิ สุทธิไพบูลย์. 2536 : 16 - 18) คือ

1. ด้านความสนใจ เป็นความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ เช่นการทำงานด้วยมือ
2. ด้านความต้องการ เป็นความปรารถนาที่มีอยู่ชั่วชีวิตของมนุษย์ เช่น ความต้องการยกย่องนับถือ
3. ด้านเจตคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ และความคิดเห็น เช่น เจตคติทางการเมือง
4. ด้านความถนัดตามธรรมชาติ เป็นเรื่องความสามารถของบุคคลที่ปฏิบัติงานต่างๆ

5. ด้านสภาพของอารมณ์ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกเช่นความเชื่อมั่นในตนเอง
6. ด้านสรีรวิทยา เป็นเรื่องการทำงานของระบบอวัยวะต่างๆ
7. ด้านรูปร่างภายนอก เป็นเรื่องของโครงสร้างหรือรูปร่างของร่างกาย เช่น ความสูง น้ำหนัก

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซก (Hans Jurgen Eysenck) ฮานส์ เจอร์เจน ไอแซก (Hans Jurgen Eysenck) เป็นนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เกิดที่เยอรมันในปี ค.ศ. 1916 แล้วไปอยู่ที่อังกฤษ เขาศึกษาบุคลิกภาพโดยใช้ทฤษฎีและการทดลอง เขามีงานวิจัยมากมายซึ่งทำการศึกษาทั้งคนปกติและคนป่วย ส่วนมากจะทำการศึกษาที่ Maudsley Hospital ซึ่งเป็นสถาบันจิตแพทย์ในประเทศอังกฤษ

ไอแซก เชื่อว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพส่วนมากมีความซับซ้อนและขาดรูปแบบอย่างมากเขาจึงพยายามสร้างแนวคิดที่ง่ายและชัดเจนตามหลักของวิทยาศาสตร์ เขากล่าวว่า Taxonomy หรือการแบ่งพฤติกรรมแบบหยาบๆ เป็นขั้นแรกในการแบ่งบุคลิกภาพ แต่การใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเครื่องมือในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการทางสถิติซึ่งใช้วิเคราะห์ตัวแปรทางจิตวิทยาการศึกษาหรือตัวแปรใดๆ ก็ตามที่เราสามารถวัดหรือสังเกตมาได้จากการศึกษาหลายๆ ครั้ง หลายๆ ด้าน ในคนจำนวนมาก แล้วนำมาหาความสัมพันธ์จะพบว่า ตัวแปรบางตัวมีสหสัมพันธ์กันสูง บางตัวแปรก็ไม่มีสหสัมพันธ์กัน การที่ตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันสูงย่อมแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวแปรเหล่านั้นมีบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิเคราะห์องค์ประกอบต้องการทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเลือกเอาเฉพาะบางตัวไปอธิบายหรือพยากรณ์สิ่งต่างๆ ได้

ไอแซก กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบการแสดงและข้อกำหนดองค์ประกอบที่มีอยู่ในคนทั่วไป โดยแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

1. ระดับต่ำสุด คือ การตอบสนองเชิงพฤติกรรม หรือระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) ใช้สัญลักษณ์ SR1, SR2 , ... , SR30 พฤติกรรมระดับนี้ คือ การแสดงออกต่างๆ เช่น การตอบสนองต่อการทดลองต่างๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้อาจใช้หรือไม่ใช้เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลก็ได้
2. ระดับที่สอง คือ การกระทำอันเป็นนิสัย หรือระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ใช้สัญลักษณ์ HR1 , HR2 , ... , HR15 พฤติกรรมใน

ระดับนี้คือ การตอบสนองเฉพาะอย่างซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบซ้ำการตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม พฤติกรรมเหล่านี้สามารถวัดเพื่อค่าสหสัมพันธ์ ความเชื่อถือได้ เช่น โอกาสที่พฤติกรรมเดิมจะเกิดขึ้นซ้ำในสถานการณ์นั้นอย่างสม่ำเสมอ

3. ระดับที่สาม คือ ลักษณะบุคลิกภาพ หรือระดับลักษณะนิสัย เป็นการรวมพฤติกรรมในระดับการกระทำอันเป็นนิสัยขึ้น เป็นลักษณะบุคลิกภาพและเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันและกัน ลักษณะนิสัยจะมีระเบียบระบบการตอบสนองในแบบเดียวกันและมีความคงเส้นคงวาระดับแรกๆ

4. ระดับสูงสุด คือ แบบของบุคลิกภาพ หรือระดับ รูปแบบของบุคลิกภาพ เป็นการรวมลักษณะบุคลิกภาพขึ้นเป็นแบบบุคลิกภาพ การจัดขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตเห็นได้ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกลุ่มหนึ่ง

ลาเซอร์ซาน (สุริย์ ห้วยธาร. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Lazerson. 1975) กล่าวว่า ไอแซกส์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบจากแบบสอบถามบุคลิกภาพในประชาชนทั่วไป พบลักษณะใหญ่ ๆ 3 แบบ คือ

1. Introversion - Extroversion
2. Neuroticism - Stability
3. Psychoticism

สำหรับกลุ่มปกติแล้ว ใน 2 แบบแรก เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคลิกภาพ และเป็นตัวชี้ให้เข้าใจถึงพฤติกรรมได้อย่างกว้างขวาง dimension ทั้ง 2 แบบ เป็นอิสระต่อกัน

ไอแซกส์ ได้บรรยายลักษณะบุคลิกภาพ ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบชอบเก็บตัว (Introversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะเงียบเฉย เก็บตัว เบื่อไม่ชอบสังคมกับคนอื่น ๆ มองเข้าสู่ตนเอง ชอบอ่านหนังสือ และค้นคว้าตามลำพัง มากกว่าที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ สนุกกับคนยาก มีการเตรียมก่อนทำ ทำอะไรเต็มไปด้วยความระมัดระวังเกินไป ไม่ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น โดดโผน ดำเนินชีวิตประจำวันด้วยความเคร่งขรึม ชอบความเป็นเจ้าระเบียบเรียบร้อย ควบคุมความรู้สึกพอใจไม่พอใจไว้ได้มาก มีพื้นอารมณ์ไม่เปลี่ยนแปลงง่ายดูน่าเชื่อถือ บางครั้งมองแต่ในแง่ร้ายยึดถือแบบมาตรฐานจรรยาบรรณของสังคมมาก

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extroversion) คือ บุคลิกภาพที่มีลักษณะการแสดงออกที่มีอหิยาศัยไมตรี ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ชอบพูดคุยกับคนอื่น ไม่ชอบทำงานตามลำพัง ชอบทำกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบเสี่ยงทำอะไรทันพลัน ค่อนข้างผลุนผลัน ชอบทำดลกขบขัน ไม่ชอบความจำเจ ไม่กังวล ชอบทำตามตามสบาย เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ชอบสนุกร่าเริง มีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวและความรู้สึกออกมาตรง ๆ ไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และ แบบเก็บตัวแล้ว จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นบุคลิกภาพที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ ส่วนบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นบุคคลที่ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ขาดความยืดหยุ่น และตัดสินใจอะไรโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ซึ่งบุคลิกภาพทั้งสองแบบ ดังที่กล่าวมาแล้วน่าจะมีผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

บากเลย์ และอีวาน (Bagley and Evan. 1975 : 117 -119) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว — เก็บตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่มีอายุ 14 — 15 ปี เครื่องที่ใช้ คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซกส์ พบว่านักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวและเก็บตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า นักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

งานวิจัยในประเทศ

สุกัญญา กุลอึ้ง (2522 : ง — จ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและการอบรมเลี้ยงดูตามรายงานของตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู ป.กศ. สูงปีที่ 1 ใช้เครื่องมือวัดการกล้าแสดงออกระดับวิทยาลัยของกาแลซซี่ และคนอื่นๆ และแบบสอบถามของการอบรมเลี้ยงดู ถิ่น แพรเพอร์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากกว่าแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว — แสดงตัว ดังที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว — แสดงตัว ส่งผลให้เด็กมีลักษณะแตกต่างกันในด้านของพฤติกรรม การแสดงออก และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งส่วนใหญ่ผลเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้น บุคลิกภาพเก็บตัว — แสดงตัว คาดว่าน่าจะมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.3.1.1 ปัญหาและผลกระทบต่อเด็กที่เกิดจากการหย่าร้างของบิดามารดา

มิลเลอร์และคณะ (Carroll. 1996 : 154 ; citing Miller et al. 1986) กล่าวว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดและครอบครัวหย่าร้างกันจะมีความสัมพันธ์ทางเพศ

เร็วขึ้น อีกทั้งผู้ปกครองที่เข้มงวดเกินไปและยอมตามใจมากเกินไป เด็กจะมีความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าผู้ปกครองที่เข้มงวดกวดขัน แต่เด็กที่มาจากครอบครัวที่ตามใจมากเกินไปจะทำให้มีเพศสัมพันธ์ที่มากกว่า

ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

1. มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
3. เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
4. เด็กที่มาจากครอบครัวแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันการหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ใจไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง ทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง
2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สุสุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เดียวเด็กเล็กมักจะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนที่ชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหา

ทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความว่าเหว มีปมด้อย และรู้สึกตัวไร้ค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงิบขี้นม ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัวอะอะ ก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากที่บ้าน นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่องสมกันทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งร่วกันปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะพบว่ามาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้น เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่ไม่กลัวเผชิญปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้าย ตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยุวดี เทียรประสิทธิ์. 2536 : 20-22)

วิชา มหาคุณ (2538 : 20) นอกจากนี้แล้วลักษณะของวัยรุ่นที่ถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว ต้องใช้ชีวิตตามลำพังเนื่องจากบิดามารดา หย่าร้างกัน แยกกันอยู่หรือวัยรุ่นต้องดิ้นรนหางานทำ ทำให้ถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย รวมทั้งการมั่วสุมทางเพศโดยขาดความยับยั้งชั่งใจ

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียวหรือไม่มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Mavis E. 1979 : 881) ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความประพฤติ เป็นต้น

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาพสมรสของบิดามารดา

งานวิจัยในต่างประเทศ

วอลเลอร์สไตน์ และ เคลลี (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Wallerstein and Kelly. 1980 : 23) ศึกษาพบว่าวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมักจะประสบปัญหาในเรื่องการคบเพื่อนชาย

โคลแมน (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coleman. 1980 : 24) ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อมักจะประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศของตน บางครอบครัวก็ให้ความรู้ และเจตคติที่ค่อนข้างสับสนในเรื่องเพศแก่วัยรุ่นอีกด้วย

ฟอกซ์ (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Fox. 1981 : 92) และ ซิลนิก (อมรรัตน์ เศวตนันท์. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Zelnik. 1981 : 92) ศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่าวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกหรือหย่าร้างจะมีแนวโน้มในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานสูง

อมาโต้ (เสาวภา เอกอดิศักดิ์. 2540 : 52 ; อ้างอิงจากAmato. 1988.) ได้สำรวจเจตคติต่อครอบครัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 18 – 13 ปี ที่ประสบการณืที่ครอบครัวหย่าร้างเมื่ออยู่ในวัยเด็ก หรือพ่อแม่เสียชีวิตขณะที่ยังเด็กอยู่ โดยเปรียบเทียบกับคนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ครบ โดยการใชแบบวัดเจตคติที่มีต่อการแต่งงาน และชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า คนที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมีเจตคติต่อครอบครัวทางลบ

งานวิจัยในประเทศ

ยิ่งยง ยุทธศักดิ์ (2539 : 132 – 137) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่มีลักษณะทางครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่สมบูรณ์มีผลต่อลักษณะพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ มากกว่าสภาพครอบครัวที่แตกแยก

อัญมณี สมตัว (2544 : 74 – 76) ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูกเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ผู้ปกครองนักเรียนมีสถานภาพสมรสเป็นสามีภรรยาและอยู่ร่วมกัน พบว่า การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเรื่องทางเพศ และการปฏิบัติตนเรื่องทางเพศของนักเรียน และปัจจัยภายนอกด้านวิถีชีวิต (บกพร่อง) คือ การมีเวลาให้ลูกน้อย มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเรื่องทางเพศ และกลุ่มที่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานภาพโสด หย่าร้าง และแยกทางกัน ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวและการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเรื่องทางเพศ และการปฏิบัติตนเรื่องทางเพศ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สถานภาพการสมรสของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมที่มีปัญหาของเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านของการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าสถานภาพการสมรสของบิดามารดาน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.4.1.1 ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวาสฺรจฺ (2526 : 5 – 7) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relations) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน โดยจำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกข์สุข ความลับในเรื่องต่างๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการทำงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการตัดสินใจกระทำการสิ่งต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนั้นๆ ข้อคิดเห็น หรือการกระทำต่างๆ ของลูก
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อลูก เช่น การช่วยเหลือคลายปัญหาต่างๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่า สามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมต่างของเพื่อนๆ ลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความเห็นด้วยกับการที่ลูกได้ไปมีกิจกรรมกับเพื่อนๆ โดยไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม
8. การที่ลูกยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่างๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม เจตคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี
9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่แสดงต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เห็นการกำหนด หรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใดๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืนหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างมีการปกป้องคุ้มครองมากเกินไป เหมือนลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็กๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่คอยย้ำเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่ไม่คอยย้ำเตือนหรือบ่งชี้ให้ลูกได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคียดขี้เนื้อให้ลูกกระทำการสิ่งต่างๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและคำพูด

15. ความกลมกลืนของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในขณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

สุชา จันทน์เอม (2528 : 48) ได้กล่าวถึงครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดูต่อการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นไว้ว่า เด็กที่เกิดจากพ่อแม่ซึ่งเป็นคนชั้นต่ำจะมีการควบคุมเด็กในด้านการคบเพื่อนต่างเพศน้อยที่สุด เด็กเหล่านี้จะมีเสรีภาพมาก เพราะพ่อแม่มักปล่อยให้ลูกให้เป็นอิสระ เด็กเหล่านี้จะมีปัญหาในด้านความสัมพันธ์ทางเพศมาก และมักจะเป็นปัญหาของสังคม

อัศรา อารณ (2540 : 45) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรัก การดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยมั่นใจในตนเอง ถึงความสัมพันธ์กับผู้อื่นในบ้าน ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้าครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกทุกคนก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัว จะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น และทุกคนมีความสุขกายสบายใจ และมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อัญมณี สมด้ว (2544 : 28) กล่าวว่า สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นระหว่าง พ่อ แม่ ลูก หรือผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีความเชื่อใจกัน รักใคร่ผูกพันกัน มีเวลาให้แก่กัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนรวมทั้งการ อบรมสั่งสอน ขัดเกลาลูกหลานให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ และประพฤติตนเป็นคนดี

ส่วนครอบครัวที่พยายามเข้มงวดกวดขันกับเด็กไม่ให้ติดต่อกับเพศตรงข้าม ให้สนิทสนมถือเป็นเรื่องที่น่าละอาย วัยรุ่นจึงกลายเป็นเด็กเก็บกด ไม่สามารถแสดงออกตามใจปรารถนา เมื่อได้มีโอกาสทางการควบคุม ก็จะปล่อยกายใจขาดการยับยั้ง บางคนมีปมด้อยว่าตนไม่มีเสน่ห์ ยากจน การติดต่อกับเพื่อนต่างเพศมักถูกรังเกียจ หรือไม่มีโอกาสติดต่อกัน มองเห็นตนไร้ค่า ไม่กล้าติดต่อกับเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผย ถ้าเป็นชายเมื่ออยู่ในที่ลับตาคน ก็อาจก่อคดีความผิดทางเพศได้ง่าย และถ้าเป็นหญิงก็แอบหาโอกาสในการคบเพื่อนชาย ซึ่งสุกก่อนห่ม หรืออาจปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศไม่ได้ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑารม. 2527 : 138 – 147 และวันเพ็ญ บุญประกอบ. 2520 : 66)

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ที่ ดับเบิลยู อาดอร์โน และคนอื่นๆ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 66 ; อ้างอิงมาจาก T.W.Adorno and others. 1959) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อการเกิดเจตคติว่าบุคคลที่มีบิดามารดา ไม่ใกล้ชิด ชอบเกรี้ยวกราด ชอบลงโทษ อบรมบุตรแบบเผด็จการ บุคคลนั้นจะมีบุคลิกภาพแบบอัตตาธิปไตย มีอคติ ไม่เป็นมิตรกับบุคคลอื่น และมีเจตคติ การรับรู้ ความคิดเห็น และมีรูปแบบของพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับบิดามารดาด้วย

แมคแนบ (ผกาพันธ์ ชนะภัย. 2528 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Macnab. 1976 : 537 – 539) ศึกษาเจตคติในเรื่องเพศของพ่อแม่ว่า มีอิทธิพลต่อเจตคติในเรื่องเพศของลูก ผลการศึกษาพบว่า เจตคติในเรื่องเพศของพ่อแม่สัมพันธ์กับเจตคติในเรื่องเพศของลูก นั่นคือพ่อแม่มีอิทธิพลต่อลูกในเจตคติทางเพศ

งานวิจัยในประเทศ

จิระ จีงเจริญศิลป์ (2523 : 53) ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ผลการศึกษาว่า เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย มากกว่า เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในแหล่งดีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมหมาย อ่ำดอนกลอย (2533 : 2) ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล แบบเข้มงวด แบบปล่อยปละละเลย มีค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศต่างกัน

นิศารัตน์ ทองอุปการ (2538 : 12) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และเจตคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา

พบว่า การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด คือ มีการพูดคุยสื่อสารกันมากระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการที่วัยรุ่นจะมีเจตคติต่อเรื่องเพศในเชิงบวก และเป็นกลาง

บำเพ็ญ วังเงิน (2541 : 121 – 128) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนสาเหตุหนึ่งมีผลมาจากอิทธิพลของครอบครัว เช่น สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม และสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัว

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่

3

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.5.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จำเนียร ชวงโชติและคณะ (2524 : 394 – 395) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อนและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของตนมีมากขึ้น วัยรุ่นจะพยายามตีตนออกห่างจากพ่อแม่ คุณค่าหรือคำสั่งที่พ่อแม่มอบให้เริ่มลดความสำคัญลงเรื่อยๆ ในขณะที่ความคิดเห็นเจตคติของเพื่อนๆ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และเด็กวัยรุ่นจะเป็นทั้งความรัก ความรู้สึกผิด และการโต้แย้งขัดอกขัดใจกัน แต่ในมิตรภาพของเด็กวัยรุ่นนั้นเต็มไปด้วยความรู้สึกแบบเพื่อน การมีความสัมพันธ์แบบเคียงบ่าเคียงไหล่กัน การใกล้ชิดในลักษณะที่จะช่วยให้เขาสามารถมองเห็นลักษณะความเป็นตัวของตนเองได้

ความสัมพันธ์กับเพื่อนของเด็กวัยรุ่น แตกต่างกับความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเด็กๆ เพราะก่อนวัยเด็กจะเข้าสู่วัยรุ่น เขาเลือกคบเพื่อนโดยการเลือกเพื่อนที่มีความสนใจในกิจกรรมการเล่นหรือการเรียนที่คล้ายคลึงกัน แต่ในระยะวัยรุ่นนั้นเป็นเรื่องของความสนใจในตัวเพื่อนซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนอย่างใกล้ชิดสนิทสนมกันมากกว่าในวัยเด็ก การคบหาสมาคมระหว่างเด็กวัยรุ่นหญิงกับเด็กวัยรุ่นหญิงจะมีลักษณะค่อนข้างไปทางสร้างเสริมมิตรภาพระหว่างเด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นชายค่อนข้างจะเป็นแบบการเล่นกิจกรรมต่างๆมากกว่า และมิตรภาพระหว่างเด็กวัยรุ่นหญิงมักจะมี ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนหญิงมากกว่าเด็กชายมีต่อเด็กชายด้วยกัน นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นทั้งชายหญิง มักจะเลือกคบเพื่อน จากคนที่อยู่ในสังคมคล้ายคลึงกัน มีสติปัญญา ความสนใจ คุณค่าที่ยึดถือ มีวุฒิภาวะทางสังคมคล้ายคลึงกัน และเด็กวัยรุ่นหญิงยังสนใจเลือกเพื่อนที่สวยมีเสน่ห์ต่อเพื่อนเพศตรงข้ามเป็นเพื่อนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เพื่อนชักนำให้ตนพลอยเป็นจุดสนใจของเพื่อนเพศตรงข้ามอีกด้วย

สุพัตรา สุภาพ (2526 : 71) กล่าวว่า เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนกย่องจากเพื่อนฝูงมากเพียงใด ย่อมทำให้เขาเป็นคนที่มึลลักษณะเป็นมิตรน่าคบ กล้าแสดงออกวางตนในการเข้าสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเพียงนั้น ซึ่งลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนกย่องจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในแง่ที่ติดตัวอีกต่อหนึ่ง วัยรุ่นที่มีการปฏิบัติตนในการเข้าสังคมกับเพื่อนไม่ดี และไม่เป็นที่นิยมนกย่องของเพื่อนฝูง มักจะสร้างเจตคติต่อตนเองในแง่ไม่ดีขึ้นมา โดยเฉพาะจะมีความรู้สึกแค้นเคียด และบางครั้งก็หวาดหวั่นใจ วัยรุ่นจะพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็น การกระทำทุกอย่างของเพื่อน ผู้เป็นที่รักใคร่ และนิยมนกย่องของกลุ่ม ทั้งๆ ที่บางครั้งอาจรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะพยายามแสดงตัวโอ้อวด เพื่อให้เพื่อนประทับใจในความสามารถของตน

ณรงค์ เสียงประชา (2538 :166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

สุชา จันทน์เอม (2542 : 153 – 154) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่า วัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อวดหาสมาคมพูดคุยสังสรรค์กัน กลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย วิทยาท่าทาง มีการพยายามเลียนแบบกัน เพื่อให้เกิดสัญลักษณ์กลุ่มขึ้น แม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้น จะทำไปเพื่อความโก้เก๋และเพื่อให้เกิดเป็นจุดสนใจขึ้น แม้จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพและระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

งานวิจัยในต่างประเทศ

รอเจอร์ส (Rogers. 1972 : 253) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นอเมริกัน จำนวน 187 คน ที่เคยมารับบริการปรึกษากับการปรับตัวทางสังคมของพวกเขาในเวลา 9-15 ปี ต่อมา ได้ค้นพบว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพไม่ดีต่อกลุ่มเพื่อน เมื่อครั้งเป็นวัยรุ่นจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ปรับตัวไม่ดี เช่น มีปัญหาทางอารมณ์ และเป็นคนเห็นแก่ตัว

โพวีดา (Poveda. 1975 : 127 – 136) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการคบเพื่อนของนักเรียนหญิง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศอเมริกา พบว่า กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนวัยรุ่นหญิง 2 กลุ่มที่ได้ศึกษา ได้แก่ กลุ่มสาวผู้ดี (High Society Girls) และกลุ่มสาวรัก

สนุก (Party Girls) ต่างมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกกลุ่มซึ่งมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะแตกต่างกันสรุปได้ดังนี้

กลุ่มสาวผู้ดี

1. พยายามรักษาชื่อเสียงของกลุ่มโดยไม่สูบบุหรี่ ไม่ใช้สารเสพติด และไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร
2. มีส่วนร่วมของกิจกรรมในโรงเรียนหลายด้าน
3. ถ้าสมาชิกคนใดไม่ปฏิบัติตามกฎของกลุ่มก็จะหมดสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่ม

กลุ่มสาวรักสนุก

1. ชอบเสียง ในการใช้สารเสพติด ลักลอบสูบบุหรี่ และการดื่มสุรา และมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร
2. ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมักจะขาดเรียน
3. ถ้าสมาชิกคนใดหลีกเลี่ยงการทำในสิ่งที่ทำลายหรือถูกตำรวจจับ หรือตั้งครุฑก็จะหมดสภาพการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

บราวน์ (Brown.1982 : 121 —133) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาจึงได้พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมากในด้านวิธีการแต่งกาย สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ และการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่นการออกนัด และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความกดดันที่เด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนะสาริกุล (2525 : 117) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมและสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อนพบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

วรรณิ วรรณชาติ (2541 : 21 – 22) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย พบว่าบุคคลที่มีเหตุผลทางจริยธรรมสูงมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมมากกว่าบุคคลที่มีเหตุผลทางจริยธรรมต่ำ นอกจากนี้บุคคลที่มีเหตุผลทางจริยธรรมสูงเป็นผู้ที่ควบคุมตนเองได้ และมีความเชื่ออำนาจในตนเอง ดังนั้นอิทธิพลของสังคม เช่น เพื่อนฝูงไม่สามารถชักจูงให้บุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมได้ รวมทั้งโดยปกติในวัยรุ่นมักแสวงหาและเข้าร่วมกลุ่มกับคนที่มีความประพฤติประปรายเดียวกับตน ดังนั้นวัยรุ่นที่มีเหตุผลทางจริยธรรมสูงจะคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

มากกว่าวัยรุ่นที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ หรืออาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำจะมีพฤติกรรมการคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสมมากกว่าวัยรุ่นที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และเยาวชนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต และความสามารถควบคุมตนเองมาก จะมีพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์น้อยกว่าเยาวชนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต และความสามารถควบคุมตนเองน้อย และเนื่องจากเยาวชนส่วนใหญ่จะคบเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตน ดังนั้นเยาวชนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตนเองได้มากจะมีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์น้อย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนน่าจะส่งผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งในพฤติกรรมที่เหมาะสม และพฤติกรรมไม่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อและอิทธิพลจากสื่อ

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อและการได้รับข้อมูลข่าวสาร

สื่อมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนสาระความรู้ และความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลและบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมต่างๆ ให้กับวัยรุ่น โดยเฉพาะสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านเพศ ไม่ว่าจะเป็นนำเสนอมาโดยตรงหรืออยู่ในรูปแฝงออกมาก็ตาม ล้วนแต่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีความสนใจในเรื่องเพศมาก เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยสื่อเหล่านี้ก็จะออกมาทางด้านเพศตามสื่อที่ได้รับ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือการ์ตูน วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ สำหรับหนังสือการ์ตูนการดำเนินเรื่องมักเป็นเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งมักจะเป็นโรงเรียนประถมหรือมัธยม แรกๆ ใครๆ ในสถาบันศึกษามีน้อยมากที่จะพูดถึงการเรียน หนังสือการ์ตูนประเภท “BOY MEETS GIRLS” จะได้รับความนิยมมากในหมู่วัยรุ่นเยาว์ การ์ตูนที่นำเสนอในท้องตลาดมีเนื้อหาไม่เหมาะสม ผิดหลักความนิยมของสังคม เช่น ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ชิงสุกก่อนห่มทางเพศ แต่จบเรื่องอย่างมีความสุข (จุติมา เพชรรัตน์. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก สุชาติ สวัสดิ์ศรี. 2526)

ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับเพศในหน้าหนังสือพิมพ์แบ่งได้เป็น ข่าว หรือภาพข่าวที่ยั่วยุ กามารมณ์ ข่าวหรือภาพข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประพฤติดังกล่าวในเชิงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ หรือความวิปริตทางกามารมณ์ ข่าวหรือภาพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ใช่เป็นเรื่องราวตามปกติของสังคม รวมทั้งข่าวหรือภาพที่มีเนื้อหาที่เป็นการชักจูงในผู้อ่าน นิยมชมชอบและนำไปประพฤติ ทำให้เสื่อมเสียต่อจารีตประเพณี วัฒนธรรมอันดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเสรีทางเพศ พฤติกรรมยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ การค้า และการล่อลวงผู้หญิง (พิมพ์พร ยิ่งยง. 2539 : 48 - 49)

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสื่อ การได้รับข่าวสาร

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮอ์เบิร์ต (Herbert. 1968 : 74) ได้ศึกษาเรื่องเพศและความรุนแรง บนแผงหนังสือพิมพ์โดยศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันในเมือง นิตยสารเฉพาะกลุ่ม หนังสือปกอ่อน ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันในเมืองได้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในปริมาณมากกว่าหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก ส่วนนิตยสารเฉพาะกลุ่มนั้น นิตยสารผู้ชาย นิตยสารตำรวจ นิตยสารสืบสวนสอบสวนได้เน้นการนำเสนอเรื่องเพศและความรุนแรงมากกว่านิตยสารประเภทอื่น หนังสือปกอ่อนแนวรักๆ ใคร่ๆ และแนวชาดิสมี จะมีการนำเสนอเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงมากกว่าหนังสือปกอ่อนแนวอื่นๆ

งานวิจัยในประเทศ

สมนา ชุมพทวิป และคณะ (2532 : 33) ศึกษาความรู้ เจตคติ และประสบการณ์ทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร 21 โรงเรียน จำนวน 4,377 คน พบว่านักเรียนได้รับข่าวสารข้อมูลเรื่องเพศจากนิตยสารมากที่สุดถึงร้อยละ 77.7

วิชาญ รุ่งอุทัย (2533 : 102) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยด้านการรับข่าวสารเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติ กันภัย (2534 : 23) ได้ศึกษาลักษณะของการสร้างฝัน จินตนาการทางเพศในสื่อมวลชนไทย ข้อมูลที่นำมาศึกษาได้แก่ สื่อมวลชนที่นำเสนอเรื่องราวทางเพศ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิดีโอเทป ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ลักษณะของการสร้างฝัน จินตนาการทางเพศ ในสื่อมวลชนไทย สอดคล้องกับจินตนาการมนุษย์ในเชิงจิตวิทยา นอกจากนั้นยังพบจินตนาการในลักษณะอื่นๆ เช่น จินตนาการรูปธรรมซึ่งปรากฏในสื่อมวลชนที่นำมาศึกษานั้นถูกถ่ายทอดความหมายจากผู้ผลิตสู่ผู้รับสาร โดยผ่านกระบวนการสร้างความหมายนานาประการ ได้แก่ การกำหนดโครงเรื่องที่ชัดเจนตายตัว การใช้อุปมาอุปลักณ์ ความหมายทางจินตนาการทางเพศเหล่านี้ จะก่อประโยชน์ให้แก่ผู้รับสารโดยนำพาผู้รับสารเข้าสู่โลกแห่งความฝันจินตนาการ ทำให้ผู้รับสารรู้สึกผ่อนคลาย หลีกหนีจากความเครียดทางเพศ ให้การพึงพาและสร้างความบันเทิง แก่ผู้เปิดรับ

กฤติกา นพรัตน์ (2539 : 97) ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้อ่านและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของนิตยสาร “ทางเพศ” ศึกษาเฉพาะ เพนเฮ้าส์ เฟซ และแมกซ์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้อ่านที่ได้รับจากนิตยสารทางเพศเพื่อตอบสนองความต้องการความอยากรู้อยากเห็น สมาชิกเพศชายส่วนใหญ่มีระดับมากที่สุด สะสมระดับมาก

ความต้องการทางเพศ คลายเครียด แก่หงาและว่าเหว่ ระดับปานกลางสำหรับสมาชิกเพศหญิงส่วนใหญ่ มีความอยากรู้อยากเห็น แก่หงาและว่าเหว่ระดับปานกลาง ส่วนความต้องการทางเพศระดับน้อยสุด และความต้องการด้านอื่นๆ ของเพศหญิงคือ ต้องการเปรียบเทียบสัดส่วนของตัวเอง ต้องการความรู้ทางเพศ เอาไว้คุยกับเพื่อนๆ ส่วนเพศชายนั้นมีความต้องการภาพลักษณ์เฉพาะ ต้องการนัดพบนางแบบ ซึ่งเห็นว่า ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อระหว่างเพศชายและเพศหญิงนั้นแตกต่างกัน

พิมพ์พร ยิ่งยง (2539 : 74) ได้ศึกษาข่าวและภาพเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน วิเคราะห์เปรียบเทียบข่าวสดกับมติชน ผลการวิจัยพบว่า ข่าวสดนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศเฉลี่ยเดือนละ 3 ชิ้น และเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมติชนเฉลี่ยเดือนละ 1 ชิ้น และนำเสนอข่าวเพศเกี่ยวกับการข่มขืนเด็กมากที่สุด ส่วนการใช้ภาษาในข่าวเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงนั้น หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการใช้ภาษาที่หยาบคายและเร้าอารมณ์มากกว่ามติชน

สายสุนีย์ อุดมนา (2541 : 97) ได้ศึกษาค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศของนิสิตปริญญาตรีคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าปัจจัยด้านการรับข่าวสารเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับค่านิยมเรื่องเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุติมา เพชรรัตน์ (2541 : 92 - 95) ได้ศึกษาการเปิดรับหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครกับเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 450 คน พบว่า เด็กที่เคยอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศจำนวน 396 คน ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศได้ให้เหตุผลว่า ไม่สนใจ เป็นเรื่องไร้สาระ และสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมทางเพศของตัวละครที่เราัมักพบเห็นในสื่อต่างๆ ทั่วๆ ไป ส่วนใหญ่มาจากชีวิตจริง พบว่า มีความคิดเห็นด้วยมาก และเจตคติเกี่ยวกับฉากเลิฟซีน ซึ่งมากเกินไปจนจำเป็นสำหรับคนดู พบว่ามีความเห็นด้วยปานกลางค่อนข้างต่ำ และจากการสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการไปเที่ยวและรู้จักคนแปลกหน้าในสถานบันเทิง ยามราตรี และมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องไม่เสียหายหากทั้งสองฝ่ายพอใจซึ่งกันและกัน พบว่ามีความเห็นด้วยน้อยค่อนข้างสูงไปทางปานกลาง

สรุปได้ว่า การใช้สื่อและความพึงพอใจต่อสิ่งของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล แตกต่างกันและการเลือกใช้สื่อนั้น สืบเนื่องมาจากเหตุทางจิตวิทยาและความต้องการทางสังคมของแต่ละบุคคลนั้นๆ โดยเฉพาะวัยรุ่นควรใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อต่อการลอกเลียนแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 244 คน เป็นนักเรียนชาย 137 คน และนักเรียนหญิง 107 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น และเพศ

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	55	37	92
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	47	33	80
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	35	37	72
รวม	137	107	244

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

ลักษณะแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. ระดับชั้นที่ศึกษา () มัธยมศึกษาปีที่ 1
() มัธยมศึกษาปีที่ 2
() มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. สภาพของครอบครัว () บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
() บิดามารดาหย่าร้างกัน
() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
4. สื่อใดที่ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตาม เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ
() วิทยุ
() วิทยุโทรทัศน์
() สิ่งตีพิมพ์
() อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของ วิลาวรรณ ทวีศรี (2546)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 2.1 และข้อ 2.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับคือ ด้านความคิด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านความรู้สึก ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ได้แก่ เป็นประจำ บ่อย บางครั้ง น้อยครั้ง และน้อยครั้งที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการกระทำการคบเพื่อนต่างเพศ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	การคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่เปล่าประโยชน์					
00	ข้าพเจ้าคิดว่าการคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนเป็น สิ่งที่ใคร่ๆก็ทำกัน					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านที่น้อยสุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เดินจับมือโอบกอดกับเพื่อนต่างเพศ					
00	ข้าพเจ้าพอใจที่ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อแสดงความสนิทสนม					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำทุกครั้ง
บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำบ้าง ไม่กระทำบ้าง
น้อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจกระทำน้อยครั้งมาก
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจกระทำน้อยครั้งมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0	ข้าพเจ้าเดินโอบไหล่กอดคอกับเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมกัน					
00	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศเกี่ยวกับเรื่องเพศ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	น้อยครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	น้อยครั้ง	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 — 5.00	หมายถึง	มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
คะแนนเฉลี่ย 2.34 — 3.66	หมายถึง	มีเจตคติปานกลางต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
คะแนนเฉลี่ย 1.00 — 2.33	หมายถึง	มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ของ นิ่มนวล อันทะชัย (2532)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 3.1 และข้อ 3.2

เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี					
00	ข้าพเจ้ายิน เดิน นั่ง ได้สง่า					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 — 5.00	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 — 3.66	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 — 2.33	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ของ เตือนใจ สีน
อำไพสิทธิ์ (2542 : 104-105)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม ที่ได้ศึกษาความรู้ ตามข้อ 4.1 และข้อ 4.2 เป็น
แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด
จริง จริงบ้าง และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของท่าน ให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าห่วงใยใจเมื่ออยู่กับคนไม่รู้จัก					
00	ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับผู้อื่น					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (สมจิต อภิชนพงศ์. 2523 : 21)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 2.99	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.00 – 5.00	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของ อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 58)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 5.1 และข้อ 5.2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองดักเตือนเรื่องการเรียนรู้					
00	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองคอยดักเตือนเรื่องการเรียนรู้กับข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 — 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 — 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 — 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ วิลาวรรณ ทวีขศรี (2546)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
00	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 — 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 — 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 — 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมาย แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) จำนวน 90 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง — กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นำมาใช้ในการวิจัย ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 — 7.786

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัธยาศัยใจเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 — 4.546

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 — 4.362

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 — 4.112

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 6.911

2.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.1 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ได้ผลดังนี้ดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8821

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7599

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6455

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8241

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6600

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาต และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากโรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ 3 – 5 กุมภาพันธ์ 2548 จำนวน 244 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3
3. วิเคราะห์องค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

4.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

4.3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

4.3.2 วิเคราะห์ องค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนประชากร
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F — Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	Sum of squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
A	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
Y	แทน	เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
X_1	แทน	เพศ : นักเรียนชาย
X_2	แทน	เพศ : นักเรียนหญิง
X_3	แทน	ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
X_4	แทน	ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
X_5	แทน	ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

X ₆	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X ₇	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน
X ₈	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม
X ₉	แทน	อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุ
X ₁₀	แทน	อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์
X ₁₁	แทน	อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งตีพิมพ์
X ₁₂	แทน	อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต
X ₁₃	แทน	อัตมโนทัศน์
X ₁₄	แทน	บุคลิกภาพ
X ₁₅	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X ₁₆	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป คิตค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์องค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามระดับชั้น และเพศ สถานภาพของครอบครัว และอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถานภาพของครอบครัว และอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ดังแสดงผลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวน และร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น สถานภาพของครอบครัว และอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

องค์ประกอบ	ระดับขององค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	เพศชาย	137	56.2
	เพศหญิง	107	43.8
	รวม	244	100.0
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1	92	37.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	80	32.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	72	29.5
	รวม	244	100.0
สภาพครอบครัว	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	159	65.10
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	67	27.50
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	18	7.40
	รวม	244	100
สื่อ	วิทยุ	21	8.60
	วิทยุโทรทัศน์	126	51.60
	สิ่งพิมพ์	20	8.20
	อินเทอร์เน็ต	77	32.60
	รวม	244	100

จากตาราง 2 จำแนกตามเพศ และระดับชั้นที่เรียน พบว่าเพศชาย มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 56.2 และพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 37.7 รองลงมา คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 32.7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 29.5

สภาพครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีจำนวนมากที่สุด 159 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 รองลงมาบิดามารดาหย่าร้างกันมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และ

น้อยที่สุดบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 และสื่อที่ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตาม มากที่สุดพบว่าเป็นวิทยุโทรทัศน์จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาอันดับสองอินเทอร์เน็ต จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 อันดับสามวิทยุจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 และอันดับสี่สิ่งพิมพ์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังแสดงผลในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S	การแปลผล
1. เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ	3.47	1.23	ปานกลาง
2. อัตมโนทัศน์	3.38	1.10	ปานกลาง
3. บุคลิกภาพ	3.26	1.14	แบบแสดงตัว
4. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.21	1.20	ดีพอใช้
5. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.26	1.18	ดีพอใช้

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ อยู่ในระดับปานกลาง อัตมโนทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับดีพอใช้ และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดีพอใช้ ส่วนบุคลิกภาพเป็นแบบแสดงตัว

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพ องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ดังแสดงผลในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานภาพการสมรสของบิดามารดา สื่อที่ทำให้เกิดการเลียนแบบการ
คบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

องค์ประกอบ	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	y
X ₁	1.000	-1.000	.056	.032	-.093	.060	-.006	-.064	-.021	-.086	.056	.072	-.042	-.059	-.075	-.143*	-.336**
X ₂		1.000	-.056	-.032	.093	-.060	.006	.064	.021	.086	-.056	-.072	.042	.059	.075	.143*	.336**
X ₃			1.000	-.544**	-.499**	.026	-.057	.009	-.086	.136*	-.107	-.031	-.114	.016	.063	.082	.176**
X ₄				1.000	-.456**	.034	-.005	-.032	.094	-.014	-.020	-.029	.011	.032	.043	-.020	.001
X ₅					1.000	-.062	.065	.024	-.006	-.129*	.134*	.063	.109	-.050	-.111	-.067	-.187**
X ₆						1.000	-.826**	-.379**	.015	.050	-.121	.008	-.035	.041	.006	-.041	-.040
X ₇							1.000	-.174**	-.091	-.048	.050	.076	-.033	-.092	-.015	.020	.036
X ₈								1.000	.137*	-.009	.144*	-.158*	.103	.091	.040	.025	-.021
X ₉									1.000	-.317**	-.092	-.208**	-.016	-.027	-.102	-.138*	-.157*
X ₁₀										1.000	-.309**	-.702**	-.109	-.022	.178**	.028	.239**
X ₁₁											1.000	-.203**	.191**	.121	.001	-.038	-.060
X ₁₂												1.000	.014	-.031	-.131*	.075	-.127*
X ₁₃													1.000	.430**	.065	.208**	-.092
X ₁₄														1.000	.299**	.428**	.167**
X ₁₅															1.000	.472**	.438**
X ₁₆																1.000	.278**
y																	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า มี 6 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์ (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{16})

และพบว่า มี 4 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ได้แก่ เพศชาย (X_1) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุ (X_9) และ อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต (X_{12})

และพบว่า มี 6 องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย ได้แก่ ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_8) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งพิมพ์ (X_{11}) และอัตมโนทัศน์ (X_{13})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นเกณฑ์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	2	16.998	3.400	24.829 **
Residual	241	32.587	.137	
Total	243	49.585		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า มีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โดยใช้การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₅	-.309	.221	-.438	.438	.192	57.605 **
X ₁₅ X ₁₃	-.113	.146	-.115	.585	.343	24.829 **

R = .585
R² = .343
SE = .368
a = 2.919

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₁₅) และ อัตมโนทัศน์ (X₁₃) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ การคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 34.3 และได้้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 3.100 - .309 X_{15} - .113 X_{13}$$

สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = -.438 X_{15} - .115 X_{13}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 244 คน เป็นนักเรียนชาย 137 คน และนักเรียนหญิง 107 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สถานภาพครอบครัว และ อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 7.786 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8821

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 4.546 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7599

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 4.362 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6455

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 4.112 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8241

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.021 – 6.911 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6600

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาต และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากโรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างวันที่ 3 – 5 กุมภาพันธ์ 2548 จำนวน 244 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกรเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับ เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ ; นักเรียนหญิง (X_2) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์ (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{16})
2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ ; นักเรียนชาย (X_1) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุ (X_9) และ อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต (X_{12})
3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_8) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งพิมพ์ (X_{11}) และอัตโนมัติ (X_{13})
4. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และ อัตมโนทัศน์ (X_{13}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ การคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 34.3

5. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 3.100 - .309 X_{15} - .113 X_{13}$$

5.2 สมการพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.438X_{15} - .115 X_{13}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบได้แก่ เพศ ; นักเรียนหญิง (X_2) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์ (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{16}) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 เพศ ; นักเรียนหญิง (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนหญิง มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ วัยรุ่นหญิงตอนต้นจะสนใจเพศตรงข้ามเร็วกว่าเพศชาย ตามที่ เด็มศิริ บุญสิงห์ (2525 : 95 – 96) กล่าวว่า การคบเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะเด็กหญิงจะมีพฤติกรรมการมีนัดเร็วกว่าเพศชาย เนื่องจากเด็กหญิงมีความเจริญเติบโตเร็วกว่าเพศชาย การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี (2535 : 66) ที่ศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนหญิง มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับ สมหมาย อ่ำดอนกลอย (2533 :2) ได้ศึกษาค่านิยมต่อการคบเพื่อนต่างเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีค่านิยมการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนชาย

1.2 ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีอายุระหว่าง 12 – 13 ปี ถือว่าเป็นวัยแรกรุ่น ที่มีการ

เจริญเติบโตเป็นวัยรุ่นสาว มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และความรู้สึก ทำให้เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้และสร้างสัมพันธภาพ หรือคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ ดังที่ สุชา จันทน์เอม (2529 : 72) กล่าวว่า วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี เป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ต้องการมิตรภาพ ความรัก และต้องการอิสระจากบิดามารดา เป็นวัยที่เริ่มคบหาเพศตรงข้ามที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นบันไดขั้นแรกนำไปสู่ความรักเพศตรงข้าม และความสัมพันธ์ทางเพศ

1.3 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุโทรทัศน์ (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับข้อมูลการคบเพื่อนต่างเพศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ ในปัจจุบันมีการแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือเรื่องต่างๆด้วยสื่อทางวิทยุโทรทัศน์เป็นส่วนมาก เพราะสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และเกือบทุกครัวเรือนจะมีโทรทัศน์ไว้เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสื่อนี้มีผลต่อการเกิดเจตคติ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังที่ โจเซฟ แคลปเปอร์ (กิตติกันภัย 2534 :39 ; อ้างอิงจาก Klapple,1960) ได้กล่าวในทฤษฎีแรงเสริมว่า เนื้อหาในสื่อมวลชนสามารถเป็นแรงเสริมต่อเจตคติ ค่านิยม ปทัสถาน ความเชื่อ ของบุคคลผู้รับสารได้ และหากบุคคลนั้นๆ เชื่อในสิ่งเหล่านั้นอยู่แล้ว สิ่งที่เขาเสนอในสื่อมวลชนช่วยเสริมความเชื่อนั้นให้แน่นหนักขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตคติเดิมที่ผู้รับสารมีอยู่แล้ว การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ นิคาร์ตัน ทองอุปการ (2537 : 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว และทัศนคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบมีเจตคติต่อเรื่องเพศในเชิงบวก พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเปิดรับโทรทัศน์มากที่สุด เพราะมีแนวคิดวาทิตทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีประโยชน์เรื่องความรู้ทางเพศได้มากที่สุด

1.4 บุคลิกภาพ (X_{14}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ ลักษณะของบุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นคนที่สนใจโลกภายนอก และความเป็นจริงทางสังคม เป็นพวกที่ปรับตัวให้เข้ารับสถานการณ์ใหม่ได้เปิดเผย ร่าเริง สนุกสนาน และชอบเข้าสังคม ทำให้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ดังที่ สุรีย์ ห้วยธาร (2535 : 28) กล่าวว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัว คือ ผู้ที่มีลักษณะแสดงออกที่มีอหิยาศัยไมตรี ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ชอบพูดคุยกับผู้อื่น ชอบความตื่นเต้น ผลุนผลัน ไม่ชอบความจำเจ การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ ฮอลล์เวิร์ด (Hallworth. 1964 : 171 – 177) ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นของโรงเรียนมัธยมแบบผสมในเขตอุตสาหกรรมตอนกลางของประเทศอังกฤษ โดยให้ครูประเมินลักษณะของเด็กชายและเด็กหญิงอายุ 14 ปี ตามรายการบุคลิกภาพ 14 อย่าง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่เด็ก

แสดงตัวมีเป็นอันดับหนึ่งคือ มีคนรู้จักมาก อันดับสองคือ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้มาก อันดับสามคือ เข้ากับคนได้ทุกประเภท อันดับสี่คือ ถ้ามีโอกาสจะเป็นผู้นำ อันดับห้าคือ ชอบการปฏิบัติและทดลอง อันดับหกคือ มักจะได้ตามเพื่อนเมื่อสงสัย

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงนักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ การที่ผู้ปกครองหรือ พ่อแม่ ให้ความรู้สั่งสอนเรื่องทางเพศบ่อยๆ เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะเขาเริ่มสนใจเพศตรงข้าม จากการศึกษานี้ของ Bowlby (1946 : 35 - 48) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น พบว่าครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่นมีส่วนทำให้การปฏิบัติในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กออกนอกกลุ่มนอกทางของศีลธรรมและขนบธรรมเนียมอันดีงาม สอดคล้องกับ นิศารัตน์ ทองอุปการ (2538 :12) ที่ศึกษาทัศนคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด คือมีการพูดคุยสื่อสารกันมากระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับวัยรุ่นจะมีทัศนคติ ต่อเรื่องเพศในเชิงบวก และเป็นกลาง

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{16}) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมากขึ้น มีการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นจะเริ่มสนใจเพื่อน และการสร้างมิตรภาพ และจะคบเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังที่ สุชา จันทน์เอม (2542 : 153 – 154)) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่า วัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อภิบาลสมคบพูดคุยสังสรรค์กัน กลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยาท่าทาง มีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดสัญลักษณ์กลุ่มขึ้น แม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้น จะทำไปเพื่อความโก้เก๋และเพื่อให้เกิดเป็นจุดสนใจขึ้น แม้จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ บราวน์ (Brown.1982 : 121 –133)ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาจึงได้พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมากในด้านวิธีการแต่งกาย สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ และการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การออกนิต และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความกดดันที่เด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และ .05 มี 4 องค์

ประกอบได้แก่ เพศ ; นักเรียนชาย (X_1) ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทย์ (X_9) และ อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต (X_{12}) อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ : นักเรียนชาย (X_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชายมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันการคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่ฉาบฉวย ไม่มั่นคง และไม่ได้เกิดจากความรักที่แท้จริง ที่ในปัจจุบันเรียกว่าการมีกิ๊ก และวัยรุ่นหญิงส่วนมากไม่ค่อยจะรักนวลสงวนตัวเท่าไรนัก ส่งผลทำให้นักเรียนชายมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ และสุชา จันทน์เอม (2529 : 72) กล่าวว่าผู้ชายกับผู้หญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องเหล่านี้คือ เพศชายอาจไม่ต้องรอให้เกิดความรักก่อน ก็ข้ามไปมีความสัมพันธ์ทางเพศได้เลย แต่ในผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องเป็นไปตามลำดับขั้น และเพศหญิงสนใจที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อความรักอันมั่นคง ข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ ลักษณะธรรมชาติของเพศชายนั้น จะมีความรักที่แท้จริงต่อเพศตรงข้ามยาก จะเกิดได้หนึ่งหรือสองครั้งเท่านั้น นอกจากนั้นมักจะเป็นความปรารถนาทางเพศมากกว่าสิ่งอื่น และฝ่ายหญิงมักจะเข้าใจว่าเป็นความรัก การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี (2535 : 62 - 68) ศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวก ต่อการคบเพื่อนต่างเพศ โดยที่นักเรียนหญิงมีเจตคติทางบวกมากกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับ อนุลักษณ์ นิติรัช (2525: 15) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครองการสมรสและการหย่าร้าง ของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีความต้องการมีอิสระต่อการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนหญิง

2.2 ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจจะอยู่ระหว่างที่จะต้องเตรียมตัวอ่านหนังสือ เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงต้องหันไปใส่ใจในเรื่องของการติวหนังสือ บททวน บทเรียน หรือเรียนพิเศษ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะคิดถึงเรื่องเพศตรงข้าม และอาจมองว่าการคบเพื่อนต่างเพศจะคบเมื่อไรก็ได้ การเรียนเป็นสิ่งสำคัญกว่า หรือจากการที่มีทัศนคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น อาจจะมาจากการที่คบเพื่อนต่างเพศแล้วต้องเลิกกันไป ผิดหวังในความรัก จากที่ผ่านมาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 ทำให้นักเรียนมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ดังที่ ชีระพร อุวรรณโณ (2521 : 17) กล่าวว่า ประสบการณ์ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคล รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติด้วย ประสบการณ์ที่รุนแรง หรือกระทบ

กระเทือนใจ เป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของบุคคลได้นาน และมีอิทธิพลทำให้มีทัศนคติทางลบต่อสิ่งนั้นๆ

2.3 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : วิทยุ (X_9) มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สื่อวิทยุไม่ก่อให้เกิดการเลียนแบบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ สื่อประเภทวิทยุ เป็นสื่อที่ไม่ค่อยสร้างความสนใจ ไม่สามารถที่จะให้ทั้งภาพและเสียง ทำให้ไม่เป็นที่นิยมในการบริโภคเท่าไรนัก และสถานีวิทยุส่วนใหญ่ ก็มีหน่วยงานควบคุมการออกอากาศ ให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ทำให้ไม่มีเรื่องเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ และวัยรุ่นส่วนใหญ่ก็เปิดแต่เพลงฟังกันมากกว่า ทำให้สื่อประเภทวิทยุมีความสัมพันธ์ทางลบต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

2.4 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : อินเทอร์เน็ต (X_{12}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตไม่ก่อให้เกิดการเลียนแบบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ สื่อประเภทอินเทอร์เน็ต ในบางครัวเรือนอาจจะยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออาจจะยังไม่ได้เปิดใช้อินเทอร์เน็ต หรือถ้ามีก็อาจจะถูกควบคุมโดยผู้ปกครอง ให้สามารถเล่นได้เฉพาะที่ที่เหมาะสมเท่านั้น จึงทำให้เรื่องของการคบเพื่อนต่างเพศ หรือเรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ เป็นไปได้ยากที่จะเกิดการเลียนแบบในเรื่องของการคบเพื่อนต่างเพศ และวัยรุ่นส่วนใหญ่ในปัจจุบันหันไปให้ความสนใจหรือติดอยู่กับการเล่นเกมออนไลน์มากกว่า

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_6) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_8) อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งพิมพ์ (X_{11}) และอิตมโนทัศน์ (X_{13}) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ระดับชั้น : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้สึกที่ดีกับเพื่อนต่างเพศมาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งรู้สึกมีความสุข สนุกสนานอยู่ จึงคิดว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องที่ดี เพราะทำให้ สุข สนุกสนาน มีเพื่อนมากขึ้น และบางครั้งเพื่อนเพศตรงข้ามอาจช่วยเหลืองานบางอย่างที่เพศเดียวกันทำไม่ได้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน อาจเกิดความล้มเหลวในเรื่องความรัก ไม่ประทับใจ

หรืออาจมองว่าการคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนเป็นสิ่งที่ไม่ดี จึงทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีเกิดขึ้น ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 172) กล่าวว่า ทศนคติคือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพอใจที่จะสนองตอบบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทศนคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบเรียกว่า ทศนคติที่ไม่ดีหรือทางลบ และทศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แจงแนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทศนคติที่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ตรงกันข้ามถ้ามีทศนคติที่ไม่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

3.2 สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_6) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันมีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ การได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ในทุกเรื่องทำให้นักเรียนรู้สึกได้กับความรักและความอบอุ่นที่บิดามารดามอบให้ รวมถึงในเรื่องของการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากบิดาและมารดาทั้งสองฝ่าย และรู้สึกถึงความรักที่บิดามารดามอบให้กันและกันจึงทำให้เกิดเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกันมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ บิดามารดาอาจให้ความรักความอบอุ่นไม่เพียงพอหรือไม่มีความอดทนที่จะมาพูดคุยกับลูก หรือเพราะเข้มนวดมากเกินไป ครอบครัวไม่มีความสุข ไม่แสดงความรักต่อกันจึงทำให้นักเรียนเกิดเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

3.3 สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_7) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ การหย่าร้างของพ่อแม่จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเหว ไม่มั่นใจในตัวเอง ไม่อยากอยู่บ้าน และชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า จึงทำให้หันไปคบเพื่อนต่างเพศ เพื่อเป็นการชดเชยความรักที่ขาดหายไป

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเท่าที่ควร ได้รับความรักจากพ่อแม่ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง จึงทำให้มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ดังที่ จรรยา สุวรรณทัต (2510 : 19) กล่าวว่า ผลอันเกิดจากการหย่าร้างในครอบครัวจะกระทบกระเทือนต่อการเกิดเจตคติ การมองดูโลกและชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่ประสบปัญหาจากการหย่าร้างของบิดามารดา มักมีปัญหามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันอย่างปกติสุข

3.4 สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (X_8) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียน

บางคนที่มีบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมมีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ อาจขาดความรักจากพ่อหรือแม่ ถูกทิ้งให้ต้องโดดเดี่ยว ต้องใช้ชีวิตตามลำพัง ดังนั้นจึงหาทางออกโดยการหาเพื่อนที่รู้ใจ หรือหาเพื่อนต่างเพศมาเติมเต็มในเรื่องของความรักและความอบอุ่น จึงทำให้เกิดเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

นักเรียนบางคนที่มีบิดามารดาถึงแก่กรรม มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนมีความรู้สึกเศร้าต่อการสูญเสียพ่อหรือแม่อาจจะยังทำใจไม่ได้ที่จะรับคนอื่นเข้ามาแทนที่ หรือต้องเห็นพ่อหรือแม่ต้องทำงานหาเลี้ยงลูกเพียงลำพัง จึงเกิดความรู้สึกหดหู่ไม่มีความสุข หรือได้รับความอบอุ่นไม่เพียงพอจึงทำให้ไม่อยากที่จะคบเพื่อนต่างเพศ เพราะไม่อยากที่จะต้องมาสูญเสียคนรักไปอีก หรือต้องทำให้ตนเองไม่มีความสุขเหมือนพ่อหรือแม่ ดังนั้นจึงมีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

3.5 อิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ : สิ่งพิมพ์ (X_{11}) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันนิยมอ่านการ์ตูน และส่วนใหญ่ก็จะดำเนินเรื่องรักๆใคร่ๆ ผิดหลักขนบธรรมเนียมประเพณี หรือไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ก็จะเสนอภาพข่าวที่ยั่วยุอารมณ์ ทำให้เป็นการชักจูงให้ผู้อ่านชื่นชอบและนำไปปฏิบัติ ทำให้เสื่อมเสียต่อจารีตประเพณีดังนั้นสื่อสิ่งพิมพ์จึงเปลี่ยนแบบการคบเพื่อนต่างเพศจากสื่อสิ่งพิมพ์นั้น ๆ

นักเรียนบางคนที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่ไม่เปลี่ยนแบบเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ จากสื่อสิ่งพิมพ์ อาจจะเกิดจากการที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ไม่ค่อยเร้าความสนใจต่อเด็กวัยรุ่นเท่าไรนัก เพราะมีแต่ภาพ ทำให้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อของวัยรุ่น โดยที่เด็กส่วนใหญ่ อาจให้ความสำคัญกับสื่อวิทยุโทรทัศน์มากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแบบจากสื่อสิ่งพิมพ์

3.6 อัตมโนทัศน์ (X_{13}) ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีอัตมโนทัศน์ดี มีเจตคติทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองดีมักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และมีการปรับตัวที่ดี จะมีความสุขและเห็นคุณค่าของตนเอง ดังนั้นในการคบเพื่อนต่างเพศก็ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และต้องมีการปรับตัวเข้าหากัน

นักเรียนบางคนที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนเป็นคนที่มองตนเองต่ำต้อย ดูถูกตนเองไม่เห็นคุณค่าในตนเอง และก็จะมองผู้อื่นแบบเดียวกับที่ตนเองเป็น จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง และผู้อื่นไม่ชอบ ดังนั้นจึงส่งผลต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ไม่อยากที่จะเข้าไปคุย ทำความรู้จัก เพราะไม่คิดว่าจะมีใครดี

4. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) และ อัตมโนทัศน์ (X_{13}) อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{15}) มีอิทธิพลทางลบต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 1 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง ทำให้มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองให้ความรักความเข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดี และให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ก็จะทำให้การปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศไม่ออกนอกกรอบทางจากวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ดังที่ ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ (มปป : 9) ได้กล่าวถึงการอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับเรื่องเพศและการคบเพื่อนต่างเพศว่า การอบรมสั่งสอนเป็นหน้าที่หลักของครอบครัวที่ต้องทำหน้าที่ขัดเกลาให้ลูกหลานได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ และประพฤติตนเป็นคนดี การสั่งสอนเรื่องทางเพศและการคบเพื่อนต่างเพศเป็นความต้องการของเด็กวัยนี้เป็นอย่างมาก เพราะเขาเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ โดยทั่วไปหญิงชายจะเริ่มคบกับตั้งแต่อยู่ในวัยรุ่น การที่พ่อแม่ผู้ปกครองบอกกล่าวในเรื่องเหล่านี้เท่ากับเป็นการตอบสนองความกระหายใคร่รู้ของเขา การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ จิระ จิงเจริญศิลป์ (2523 : 53) ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ผลการศึกษาว่า เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าครอบครัวไม่สงบสุข มีความรู้สึกเสรีในการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่า เด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าครอบครัวสงบสุขอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ นิศารัตน์ ทองอุปการ (2538 : 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และเจตคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด คือ มีการพูดคุยสื่อสารกันมากระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการที่วัยรุ่นจะมีเจตคติต่อเรื่องเพศในเชิงบวก และเป็นกลาง

4.2 อัตมโนทัศน์ (X_{13}) มีอิทธิพลทางลบต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 2 รองลงมา แสดงว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ดี ทำให้มีเจตคติทางลบต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ส่งผลทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในด้านดี ดี ดังที่ อีริกสัน (พรณี ช เจนจิต .2543 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1967) พัฒนาการของอัตมโนทัศน์ในวัยรุ่นนั้น ช่วงนี้เป็นช่วงที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกหรือทางลบจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน และจะสะท้อนให้เห็นว่าเด็ก

มองคนอื่นอย่างไร ถ้าเด็กมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางบวกเด็กจะมีพฤติกรรมต่อคนอื่น
 ทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อเด็กมีความคิดเช่นนี้กับผู้อื่น เด็กจะได้รับการปฏิบัติตอบ
 เช่นเดียวกัน การที่เด็กจะมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่ได้รับการ
 ยอมรับหรือประสบความสำเร็จนั้น สิ่งสำคัญคือประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงาน
 วิจัยของ คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1959 : 87 – 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์
 กับความกังวลใจ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน ผลการศึกษาพบ
 ว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในด้านดีจะมีความกังวลใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในด้าน
 ไม่ดี และนักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ในด้านดีจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนา เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยสามารถพิจารณาจากองค์ประกอบที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและอัตมโนทัศน์ เพื่อนำไปส่งเสริมและพัฒนาด้านการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เห็นถึงด้านดี และด้านไม่ดีของการคบเพื่อนต่างเพศ

1.2 เนื่องจากสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้ดีที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู อาจารย์ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง สามารถจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองให้มีความเข้าใจกัน ให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัว ตลอดจนสร้างเจตคติที่เหมาะสมต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่นระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศในระดับอื่นๆหรือ เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนสายสามัญกับนักเรียนสายอาชีพ และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสังกัดแตกต่างกันบ้าง เช่น นักเรียนที่เรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา สังกัดกรมการศึกษาเอกชน เป็นต้น

2.3 ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่เหมาะสมต่อการคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

.....

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว 2. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์.
- กิตติ กันภัย. (2534). ลักษณะของการสร้างฝัน จินตนาการทางเพศในสื่อมวลชนไทย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษริ คำชาย. (2542). จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลธิดา รงค์จิตประภัสร์. (2535). การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (ฟอร์ม เอ) ในนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กุลวรรณ วิทยาวงศจุ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤติกา นพรัตน์. (2539). ความต้องการของผู้อ่านและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของนิตยสารทางเพศ : ศึกษาเฉพาะ แฟนส์เฮาส์ เฟซ แมก. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2510). ปัญหาและการหย่าร้างในครอบครัว. สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย.
- จิระ จีงเจริญศิลป์. (2523). ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแห่งเสื่อมโทรมคลองเตย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุติมา เพชรรัตน์. (2541). การเปิดรับหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานครกับทัศนคติต่อเพศสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จำรัส บุญญานันท์. (2515). มโนภาพแห่งตน ความคิดวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จำเนียร ช่างโชติ และคณะ. (2524). จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ตำราการสอนกระบวนการวิชา PC 304 ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527). พัฒนาวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2530). ผลของประสบการณ์กลุ่มฝึกมนุษยสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคล ตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์.
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ เล็งประชา. (2538). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2518). อิทธิพลของสังคมและทัศนคติของวัยรุ่น. รายงานการวิจัยฉบับที่ 18. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เต็มศิริ บุญสิงห์. (2524). วัยรุ่นและการปรับตัว. เพศศึกษา : สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- เดือนใจ สีนอำไพสิทธิ์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2508). คู่มือวิชาการศึกษา 3. จิตวิทยาการศึกษา วิทยาลัยครูนครสวรรค์.
- ทวีศักดิ์ ถิระบัญชาศักดิ์. (2543). การศึกษาความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง และการสมรสของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ทศนา แคมมณี. (2536). ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อูวรรณโน. (2521). จิตวิทยาสังคมขั้นนำ. เอกสารประกอบการเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคณะ. (2529). เพศศึกษา : ประชากรกับการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- นันทิกา แยมสรวล. (2522). การศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว.
- นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิมมวล อันทะชัย. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นิศาวัฒน์ ทองอุปการ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสาร ในครอบครัว และทัศนคติต่อเรื่องเพศ ของวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บังอร เสดนนท์. (2512). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง “ตน” อย่างที่คิดว่าตนเป็นและ “ตน” อย่างที่คิดอยากจะเป็น ของเด็กรุ่นอายุ 13 – 16 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนง จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2512. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญวดี เพชรรัตน์. (2527). การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บำเพ็ญ วังเงิน. (2541). อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประจิตต์ ประจักษ์จิตต์. (2525). ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอากาศยานกับอุบัติเหตุ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2518). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- ประพันธ์ สุททาวาส. (2519). ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติ : การวัดและการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรีตนา เกตรา. (2544). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดแอตเลอร์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2521). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี. (2535). การศึกษาทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด สมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ผกาพันธ์ ชนะภัย. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษา กับนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรี ในกรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2530).
- พรรณทิพย์ เกษะนันท์. (2517). อัฒมโนทัศน์. ในประมวลความรู้เชิงวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- พรรณวดี จันทราช. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัฒมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ข.เจนจิต. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัท ดันอ้อแกรมมี จำกัด.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท ดันอ้อแกรมมี จำกัด.
- พิมพ์พร ยิ่งยง. (2539). ขาวและภาพเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน : วิเคราะห์เปรียบเทียบข้างสัดกับมติชน. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- แพงศรี ราชพรหมมา. (2541). การศึกษาผลการใช้กลุ่มฝึกฝนความไวในการรับรู้ ที่มีต่ออัฒมโนทัศน์ ของนักเรียนปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ยิ่งยง ยุทธศักดิ์. (2539). พฤกกรรมทางสังคมที่มีลักษณะทางครอบครัวและสัมพันธภาพทางครอบครัวต่างกัน. ปรินุณยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เทียรประสิทธิ์. (2536). การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรณู เจริญศรี. (2525). ทศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิง. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ลำเนาวิ เรืองยศ. (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ การสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ วรรณชาติ. (2541). การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ ของนักศึกษาชานเมืองในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2526). ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชา มหาคุณ. (2538). กฎหมายกับความรัก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ดวงแสดมปี.
- วิชาญ รุ่งอุทัย. (2533). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- วิลาวรรณ ทวีศรี. (2546). การศึกษาเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศและการเปลี่ยนเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสาร การวิจัยศึกษา. 18 (3) : 8-11.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- สกุณา ถาวรกาญจน์. (2543). อัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 สังกัดอุดมศึกษาเอกชน : กรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิต อภิชนาพงศ์. (2523). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ. (2512, มกราคม – กุมภาพันธ์). การทดสอบ The Maudsley Personality Inventory ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย. วารสารสมาคมจิตวิทยาคลินิก.
- สมบัติ วัจนะสาริกุล. (2525). สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สมหมาย อ้าดอนกลอย. (2533). การศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาล ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา กุลอึ้ง. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและการอบรมเลี้ยงดูตามรายงานของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2528). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2536). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- _____. (2539). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- สุดาว เลิศวิสุทธิไพบูลย์. (2536). ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอุบัติเหตุในกลุ่มคนงานปั๊มวัสดุ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุริน คล้ายรามัญ. (2528). การพัฒนาอัตมโนทัศน์แห่งตนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรีย์ ห้วยธาร. (2535). บุคลิกภาพกับความเครียดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2539). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนา ชุมพุกวิป และคณะ. (2532). การศึกษา ความรู้และทัศนคติ และประสบการณ์ทางเพศของนักเรียน ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการ ประชากรศาสตร์แห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 9 – 10 พฤศจิกายน.
- สายสุนีย์ อุดมณา. (2541). ค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศของนิสิตปริญญาตรี คณะพลศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เสาวนีย์ บุญสูง. (2542). การเปรียบเทียบอัธมโนทัศน์ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกระดังงาวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภา เอกอดิศักดิ์. (2540). สังกัปและทัศนคติเกี่ยวกับครอบครัวคนไทย ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ. (2538). การปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในวิทยาลัยสาธิตสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). สุพรรณบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุพรรณบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ เศวตนันท์. (2529). การศึกษาความรู้และเจตคติและความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรทิพา ส่องศิริ. (2537). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนุลักษณ์ นิติรัช. (2525). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรส และการหย่าร้าง ของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อภิขญา สุทธิสิงห์. (2541). การศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอและอัธมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัญมณี สมด้วง. (2544). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูกเรื่องทางเพศ และการคบเพื่อนต่างเพศ : ศึกษาเฉพาะครอบครัวของนักเรียนหญิงในโรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ สส.ม. สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.

อัสนา อารณ. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว กับการสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยทางชีวสังคม กับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง ของผู้ป่วยสูงอายุ ในชมรมผู้ป่วยสูงอายุ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Adams , James F. *Understanding Adolescence*. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1980.

Bagley , kathleen Marie. (1991 , February). "Career Maturation Patterns of Teachers in two Suburban School System" *Dissertation Abstract Internation* : Boston College.

Bowlby, J. *forty-four Juvenile Thieves : Their Characters and Home Life*. London : Ballfere, Tindall and Cox, 1964.

Broadbent, D.E. (1969,November). "Two Personality Related to Academic Achievement".

Coopersmith , S. "A Method for Determining types of Self Esteem," in *Journal of Educational Psychology*. 50: 87 – 92 ; 1959.

Eysenck, Han J. (1969, June). "Personality in Primary school children (part II)". *The British Journal of Education Psychology*. 34 : 187 - 195.

Good , Carter V. *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill Book Company , 1969.

Hall, Calvin S and Lindzey Garner. (1975). *Theories of Personality*. New York : John

Hallworth, H.J. "Personality Ratings of Adolescents, :A Study in a Comprehensive School,"*The British Journal of Educational Psychology*. 34:171-177 ; June, 1964.

Hamed , Zahran A. S. "The Self – Concept in the Psychological Guidance of Adolescents," in *The British Journal of Education Psychology*. 37 : 225 ; June , 1967.

Herbert A.Oho. (1968). *Sex and Violence on the American Newsstand and Mass Media*. New York : Harper Row Publishing.

Hergenharn , B.R. (1990). *An introduction to Theories of Personality*. Englewood Cliffs , N.J. : Prentice-Hall.

Luthan, Fred. (1989). *Organizational Behavior*. New York : Mc Graw-Hill.

Marjorie , Deutsch B. "Personality Factor, Self-Concept, and Family variables Related of First Time and Repeat Abortion-Seeking Behavior in Adolescent Woman," in *Dissertation Abstracts International*. V.43. p. 3254-A. Pennsylvania : The Pennsylvania State University, 1982.

- McCandless , Boyd R. *Children and Adolescents Behavior and Development*. New York : Holt , 1961.
- Pervin , Lawrence A. (1980). *The Personality theory,Assessment and Research*. 3rd ed. New York John Wiley and Sons.
- Poveda, T.G. (1975) . "*Reputation and the Adolescent girl: and analysis*"
- Radke, M.J. *The rRelation of Parental Authority to Children Behaviro and Attitudes*. University of Minnesota Press, 1946.
- Raimy , V. C. "*Self – Reference in Counseling Interviews ,*" *Journal of Counsult ance Psychology*. 12 : 153 – 156 ; 1984.
- Rogers,Dorothy. (1972). *The Psychology of Adolescent*. 2 ed. New York:Meredith Corporation. *The British Journal of Education Psychology*. 29 : 214 – 218. Wikly and Sons, Inc.
- Rogers, Carl R. *Client – Centered Therapy*. Boston : Houghton Mifflin, 1951.
- Ross , Susan. "*A Survey of Adolescent Sexuality amd Life Value,*" *in The Eduvation Digest*. 9: 44 – 47 ; May , 1997.
- Shaver , Kelly G. *Principles of Social Psychology*. Combridge : Winthrop Publishers , 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/16-4

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลต่อสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ทัศนคติ และแบบทดสอบบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแบบทดสอบให้ นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญศิริ จีระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 0519.12/ 1670

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/6 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนการเคหะท่าทราย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวอร์นิ กริทอง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 244 คน ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลต่อสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ และแบบทดสอบบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-6630511

ที่ ศร 0519.12/1659

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุทิศ (จันทองอุทิศ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 90 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลต่อสื่อเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ อัตมโนทัศน์ และแบบทดสอบบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-6630511

แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเก็บตัว – แสดงตัว
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ไม่มีคำตอบใดถูกผิด ไม่กระทบกระเทือนผลการเรียนและไม่นำไปเปิดเผยเป็นรายบุคคล แต่จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง
3. โปรดตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด และขอความกรุณา ตอบให้ครบทุกข้อ

ตอนที่ 1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. ระดับชั้นที่ศึกษา () มัธยมศึกษาปีที่ 1
() มัธยมศึกษาปีที่ 2
() มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. สถานภาพของครอบครัว () บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
() บิดามารดาหย่าร้างกัน
() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
4. สื่อใดที่ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตาม เกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ
() วิทยุ
() วิทยุโทรทัศน์
() สิ่งตีพิมพ์
() อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2. แบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่วงว่างทางขวามือข้อใดข้อหนึ่ง ใน 5 ข้อ ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	การคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่เปล่าประโยชน์					
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าการคบเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนเป็น สิ่งที่ใครๆก็ทำกัน					
3.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเดินจับมือหรือโอบกอดกับเพื่อน ต่างเพศเป็นการแสดงความสนิทสนม					
4.	การพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศด้วยถ้อยคำสุภาพเป็น สิ่งที่ดี					
5.	การสนใจและการใส่ใจเพื่อนต่างเพศเมื่อเห็นว่ามีสี หน้าเศร้าหมองลอยเป็นสิ่งที่มิประโยชน์					
6.	ข้าพเจ้าคิดว่าการดูหนังสือกับเพื่อนต่างเพศเป็น กลุ่มเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์					
7.	การนัดกับเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่ใครๆก็ทำกัน					
8.	การขออนุญาตก่อนการนัดกับเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่ ดี					
9.	ข้าพเจ้าคิดว่าการนัดพบเพื่อนต่างเพศตามลำพัง เป็นการเพิ่มความสนิทสนมกัน					
10.	การมีคู่รักในวัยเรียนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์					
11.	การเดินจับมือโอบกอดกับคู่รักเป็นสิ่งที่ดี					
12.	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีคู่รักครั้งละหลายๆคนเป็นเรื่องที่ ไม่ผิด					
13.	การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในวัยเรียนคิดว่า เป็นสิ่งที่น่าเรียนรู้					
14.	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นการผูกมัดคู่รัก					
15.	เพื่อไม่ให้หมกมุ่นทางเพศการใช้เวลาว่างในการออก กำลังกายเป็นสิ่งที่มิประโยชน์					
16.	ข้าพเจ้าคิดว่าการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ควร หลีกเลี่ยงการอยู่ร่วมกันตามลำพังสองต่อสอง					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบางครั้ง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านที่น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เดินจับมือโอบกอดกับเพื่อนต่างเพศ					
2.	ข้าพเจ้าพอใจที่ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับเพื่อนต่างเพศเพื่อแสดงความสนิทสนม					
3.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศเกี่ยวกับเรื่องเพศ					
4.	ข้าพเจ้าสนใจและตั้งใจฟังเมื่อเพื่อนต่างเพศแสดงความคิดเห็น					
5.	ข้าพเจ้ายินดีที่จะติวบทเรียนให้กับเพื่อนต่างเพศ					
6.	ข้าพเจ้ายินดีปรบมือชื่นชมเมื่อเพื่อนต่างเพศได้รับรางวัลต่างๆ					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อได้นัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศเป็นกลุ่มในเวลาว่าง					
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามลำพังสองต่อสอง					
9.	การขออนุญาตผู้ปกครองก่อนนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ					
10.	ข้าพเจ้ายินดีที่จะคบเพื่อนต่างเพศเป็นคู่รักในวัยเรียน					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่ได้จับมือโอบกอดกับคู่รัก					
12.	ข้าพเจ้ายินดีที่จะเฝ้าติดตามคู่รักอยู่เสมอ					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในตนเองถ้าได้มีคู่รักหลายคน					
14.	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้มีเพศสัมพันธ์กับคู่รักในวัยเรียน					
15.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่เพิ่งรู้จักกัน					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการยุติมัดคู่รักด้วยการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องที่ไม่ดี					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อถ้าต้องป้องกันการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

บ่อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำทุกครั้ง
บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจที่จะกระทำบ้าง ไม่กระทำบ้างเท่าๆกัน
นานๆครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจจะทำน้อยครั้งมาก
ไม่กระทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นกับที่ท่านตั้งใจที่จะไม่กระทำเลย

ข้อ	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่ทำเลย
1.	ข้าพเจ้าเดินโอบไหล่กอดคอกับเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมกัน					
2.	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศเกี่ยวกับเรื่องเพศ					

ข้อ	ข้อความ	บ่อยที่ สุด	บ่อย	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ทำ เลย
3.	ข้าพเจ้าชักชวนเพื่อนต่างเพศเพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
4.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือเมื่อเพื่อนต่างเพศขอความช่วยเหลือเรื่องการติวหนังสือ					
5.	ข้าพเจ้าซื้อของราคาแพงๆให้กับเพื่อนต่างเพศที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ					
6.	ข้าพเจ้านัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามแหล่งบันเทิงเป็นกลุ่ม					
7.	ข้าพเจ้าไม่ขออนุญาตผู้ปกครองก่อนนัดเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ					
8.	ข้าพเจ้านัดพบกับเพื่อนต่างเพศที่ยังไม่คุ้นเคย					
9.	ข้าพเจ้านัดพบกับเพื่อนต่างเพศหลังเลิกเรียนเพื่อความสะดวกสนทนา					
10.	ข้าพเจ้าอยู่ตามลำพังกับคู่รักในที่ลับตาผู้อื่น					
11.	ข้าพเจ้าเดินจับมือโอบกอดกับคู่รัก					
12.	ข้าพเจ้าคบเพื่อนต่างเพศครั้งละหลาย ๆ คนเพื่อเอาใจไว้เลือก					
13.	ข้าพเจ้ามีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจ					
14.	ข้าพเจ้ายอมมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักเพื่อเป็นการผูกมัด					
15.	ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศ					
16.	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายเพื่อป้องกันการหมกมุ่นทางเพศ					

ตอนที่ 3. แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	รูปร่างลักษณะ ข้าพเจ้าแต่งกายได้เหมาะสมกับรูปร่าง					
2.	ข้าพเจ้ามีร่างกายแข็งแรง					
3.	ข้าพเจ้ามีบุคลิกลักษณะดี					
4.	ข้าพเจ้ามีรูปร่างหน้าตาดี					
5.	ข้าพเจ้า ยืน เดิน นั่ง ได้สง่า					
6.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
7.	ความสามารถ เวลาอ่านหนังสือข้าพเจ้าสามารถจับใจความสำคัญๆได้					
8.	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ					
9.	ข้าพเจ้าจำสิ่งต่างๆได้แม่นยำ					
10.	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน					
11.	ข้าพเจ้าเป็นคนเรียนเก่ง					
12.	ข้าพเจ้าสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้					
13.	คุณค่าของตนเอง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีเพื่อนมาก					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
14.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณลักษณะการเป็นผู้นำหรือหัวหน้า					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในตนเองที่เป็นคนมีความรับผิดชอบ					
17.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ให้เพื่อนได้					
18.	เพื่อนๆส่วนมากนิยมชมชอบความสามารถของข้าพเจ้า					
19.	ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้ดี					
20.	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจในการคบเพื่อน					
21.	เพื่อนๆมักให้ข้าพเจ้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆด้วย					
22.	ข้าพเจ้าร่วมมือได้กับทุกคนในการทำงาน					
23.	เพื่อนๆมักยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
24.	ข้าพเจ้าเป็นที่รู้จักของเพื่อนฝูง					
25.	เพื่อนๆมักขอคำปรึกษาจากข้าพเจ้า					

ตอนที่ 4. แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของท่าน ให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ					
2.	ข้าพเจ้าดีใจมาก ถ้าได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม					
3.	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จักมาก่อน					
4.	ข้าพเจ้ากลัวตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ตาม					
5.	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น					
6.	เมื่อครูต้องการอาสาสมัคร ข้าพเจ้ารีบเสนอตัวทันที					
7.	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา					
8.	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน					
9.	การทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าอยู่กลุ่มใดข้าพเจ้าก็ไม่กังวล					
10.	ข้าพเจ้าเข้ากับคนอื่นได้ง่าย					
11.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความมั่นใจอยู่เสมอ					
12.	ข้าพเจ้าพร้อมทำงานร่วมกับคนอื่น					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองคบเพื่อนได้เร็ว					
14.	ข้าพเจ้ามักเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
15.	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ					
16.	ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้น่าอยู่					
17.	ข้าพเจ้ามองว่าความคิดของแต่ละคนมีประโยชน์ทั้งสิ้น					
18.	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ					
19.	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้					
20.	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกการเขียนมากกว่าการพูด					
21.	ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญ เมื่อมีคนจ้องมองขณะทำงาน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
22.	ข้าพเจ้าไม่กล้าตามครูและเพื่อน เมื่อมีปัญหาสงสัย					
23.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจ เมื่อครูให้ทำกิจกรรมหน้า ห้องเรียน					
24.	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
25.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม					
26.	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ จะหาเรื่องมาคุยกับคนพวกนั้น					
27.	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำตามคนอื่นในกลุ่ม					
28.	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					
29.	ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก					

ตอนที่ 5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่อง
หนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าไม่เคยทำกิจกรรมใดๆร่วมกับผู้ปกครองเลย					
2.	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องต่างๆที่พบเจอให้ผู้ปกครองฟัง เสมอ					
3.	ข้าพเจ้าอยากอยู่ใกล้ชิดผู้ปกครองเพราะเป็นห่วง ท่าน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
4.	ข้าพเจ้ามักทำตามใจตนเองมากกว่าทำตามที่ ผู้ปกครองอยากให้ทำ					
5.	ข้าพเจ้าเบื่องที่จะต้องพูดคุยและตอบคำถามของ ผู้ปกครอง					
6.	ข้าพเจ้าหงุดหงิดเมื่อผู้ปกครองซักถามเรื่องส่วนตัว					
7.	ข้าพเจ้าเต็มใจและยินดีเมื่อผู้ปกครองขอร้องให้ทำ กิจกรรม					
8.	ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ร่วมกับผู้ปกครอง แต่ชอบอยู่คน เดียวในห้องของข้าพเจ้ามากกว่า					
9.	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่ผู้ปกครองตักเตือนในเรื่องต่างๆ					
10.	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ผู้ปกครองคอยเรียกหาข้าพเจ้าเสมอ					
11.	ผู้ปกครองมักฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้าด้วยดี					
12.	ข้าพเจ้ามักถูกดูต่ำมากกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ					
13.	ผู้ปกครองให้ความรักและความอบอุ่นข้าพเจ้าเสมอ					
14.	ผู้ปกครองคอยเป็นห่วงและใส่ใจสุขภาพข้าพเจ้า เสมอ					
15.	ผู้ปกครองรักและเป็นห่วงข้าพเจ้าเหมือนเพื่อนคนอื่น อื่นๆ					
16.	ผู้ปกครองมักออกคำสั่งและบังคับให้ข้าพเจ้าทำตาม					
17.	ผู้ปกครองไม่เคยถามเหตุผลเมื่อข้าพเจ้าทำผิด แต่ จะดุตำและลงโทษทันที					
18.	ผู้ปกครองมักไม่เห็นด้วยเมื่อข้าพเจ้าทำกิจกรรม พิเศษที่โรงเรียน					
19.	ผู้ปกครองไม่ค่อยพูดกับข้าพเจ้า					
20.	ผู้ปกครองมักยุ่งกับงานจนไม่ค่อยมีเวลาให้ข้าพเจ้า ปรึกษาพูดคุยด้วย					
21.	ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับข้าพเจ้าเสมอ					

ตอนที่ 6. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้างไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่ไว้วางใจได้					
2.	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนได้เป็นบางเรื่อง					
3.	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนได้					
4.	ข้าพเจ้าไม่สามารถปรึกษาปัญหาการเรียนกับเพื่อนได้					
5.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนในห้องได้					
6.	ข้าพเจ้าชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่อขาดเพื่อน					
8.	เพื่อนๆ คอยเป็นห่วงและดูแลข้าพเจ้าเป็นอย่างดี					
9.	ข้าพเจ้าเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี					
10.	ข้าพเจ้าไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
11.	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจกันและกัน					
12.	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน					
13.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนทะเลาะกันบ่อยๆ					
14.	เพื่อนๆ ยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
15.	ข้าพเจ้ามักถูกเพื่อนปฏิเสธให้เข้าร่วมทำงานกลุ่ม					
16.	ข้าพเจ้ามักได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
	ก. ด้านความคิด	12	3.151
1	2.021	13	6.061
2	2.021	14	4.681
3	4.990	15	2.022
4	2.021	16	2.021
5	2.021	17	3.563
6	2.021		ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม
7	3.596	1	3.419
8	2.021	2	2.021
9	6.138	3	2.022
10	3.814	4	3.543
11	4.712	5	2.112
12	3.656	6	4.567
13	7.786	7	3.434
14	4.265	8	4.998
15	3.573	9	4.448
16	2.021	10	4.947
	ข. ด้านความรู้สึก	11	4.816
1	6.928	12	2.521
2	2.023	13	3.598
3	2.021	14	3.420
4	2.046	15	2.021
5	2.021	16	3.295
6	2.021		
7	2.772		
8	2.023		
9	5.458		
10	2.021		
11	5.367		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8821

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตโนมัตินี้

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.021	14	2.025
2	2.021	15	2.021
3	2.021	16	2.145
4	2.021	17	2.737
5	2.022	18	2.021
6	2.021	19	2.601
7	3.465	20	2.449
8	3.417	21	2.021
9	2.567	22	4.546
10	2.021	23	2.569
12	2.023	24	2.468
13	2.024	25	2.021

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7599

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.021	15	2.524
2	2.673	16	2.021
3	2.021	17	2.021
4	2.021	18	2.021
5	2.024	19	2.021
6	2.290	20	2.021
7	2.485	21	2.024
8	2.021	22	2.021
9	2.671	23	4.166
10	4.362	24	2.025
11	2.131	25	2.685
12	3.614	26	3.989
13	2.467	27	2.021
14	3.817	28	2.021
		29	2.021

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6455

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.320	12	2.021
2	2.021	13	2.133
3	2.025	14	4.082
4	2.021	15	2.183
5	3.104	16	2.021
6	2.021	17	2.056
7	2.037	18	2.368
8	2.024	19	4.112
9	2.178	20	2.310
10	3.668	21	2.021
11	3.169		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8241

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.021	9	5.013
2	2.021	10	2.584
3	2.822	11	2.767
4	2.513	12	5.631
5	2.021	13	3.727
6	2.930	14	2.021
7	2.021	15	6.911
8	2.021	16	2.021

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6600

ประวัติย่อผู้ทำปริญญานิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำปฏิญานิพนธ์

ชื่อ	นางสาวหทัยขวัญ สหชัยยันต์
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	133 / 63 – 67 ต. รังสิต อ. ธัญบุรี จ. ปทุมธานี 12110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ประถมศึกษา โรงเรียนธัญญสิทธิศิลป์
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษา โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
พ.ศ. 2545	ปริญญาตรี (ศษ.บ) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2548	ปริญญาโท (กศ.ม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ